

A PERINTPARTI SZÓ-FOGADÓ SZOMBATHELYI WALDORF ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

TARTALOM:

- I. Az intézmény rövid bemutatása
 - II. A Waldorf-pedagógia alapján működő intézmények Waldorf-kerettanterve, mint a nevelés-oktatás tartalmi kérdéseire vonatkozó egyedi megoldás, illetve mint az intézmény nevelési programjának és helyi tantervének alapidokumentuma
 - III. Az intézmény helyi megoldásai a kerettanterv által kijelölt keretek között
 - IV. A pedagógiai program egyéb olyan részei, melyeket a Waldorf-kerettanterv nem szabályoz, illetve amelyeket az intézmény fontosnak tart kiemelni, kiegészíteni
 - V. Záradék a módosított pedagógiai program elfogadásáról
-
- Mellékletek
-

I. AZ INTÉZMÉNY RÖVID BEMUTATÁSA

1997 februárjában a Szombathelyi Waldorf Társas Kör alakuló ülésén, ahol 33-an köteleztük el magunkat a célnak: gyermekeink számára Waldorf szellemiség jegyében működő óvodát alakítsunk. Az elsődlegesen meghatározott célt 1998 tavaszán értük el, amikor is beindítottuk, Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatával együttesen finanszírozott Waldorf óvodát, mely a Benczúr utcai óvodában kapott helyet. Az épületen egyesületünk jelentős beruházásokat hajtott végre: átalakítottuk a tetőteket, illetve megépítettük a bástyaszerű toronyfeljárót. Ezen építmény, valamint a fenti versike alapján kapta óvodánk a Szivárványvár nevet.

A gyermekek növekedésével és a Waldorf-pedagógia szellemiségének egyre alaposabb megismerésével párhuzamosan erősödött meg a Társas Kör azon szándéka, hogy iskolát alapítson. 2000 őszén nyitotta meg kapuit Vas megye első alternatív – közoktatást ellátó – iskolája, a Szombathelyi Waldorf Általános Iskola, a megye gyermekei és családjai számára: egy első, egy második és egy harmadik osztállyal. 1998-ban beindult Waldorf csoportunk állandó túljelentkezés mellett dolgozott a Szivárványvárban. A növekvő szülői igényekre válaszul, 2003 szeptemberétől beindítottuk Szombathely második Waldorf óvodai csoportját is, mely önállóan, az egyesület fenntartásában, a Szombathelyi Waldorf Óvoda, Általános és Alapfokú

Művészeti Iskola részeként kezdte meg működését a MÁV-tól bérelt Széll Kálmán utcai ingatlanban. Következő évben, 2004-ben, a még mindig növekvő létszámnak köszönhetően még egy újabb óvodai csoport indult ez utóbbi helyszínen: így immáron két különböző épületben, összesen három óvodai csoportot működtetett közösségünk. Hét, közösen eltöltött év után a Benczúr Óvoda nem biztosított tovább lehetőséget Waldorf-óvodai csoportunknak, így 2005 őszétől ez a csoport is beköltözött a Széll Kálmán utcai ingatlanba. Az évről-évre változó körülmények, a mindig újabb és újabb problémák – a MÁV Rt. saját döntése értelmében nem oktatási intézmény jellegével értékesíteni szeretne volna a korábban saját célra használt óvodaépületet, hosszú távon az épület nem volt alkalmas a Waldorf óvodai módszerek következetes fenntartására, illetve elegendő hely sem volt egyre bővülő létszámú óvodai csoportjainknak - lezárására egyetlen megoldást láttunk: saját ingatlant vásárolni. Szombathely tradicionális kertvárosi részében, a Középhegyi úton sikerült vásárolnunk telket, majd 2006 júniusában elindítottuk a Waldorf óvoda építését. Pályázatokból, adományokból 2006. év végére el is készült a Waldorf pedagógia igényeinek megfelelő, új, igényes óvoda, amely 2007 őszén nyitotta meg kapuit a térség kisgyermekei előtt, ahol azóta is folyamatosan, fogadjuk az óvodáskorú kisgyermeket.

A Perintparti Szó- fogadó a megye első alternatív iskolájaként nyitotta meg kapuit 2000 szeptemberében. Az akkor 3 osztállyal (1., 2., 3.) induló iskola alapozása 3 év munkája volt. Magjában ugyanaz a fiatal szülőkből álló úttörő társaság indította el, akik 1997-ben a Szombathelyi Waldorf Társas Kört, majd 1998-ban a Szivárvány Waldorf Óvodát alapították. Az inspirációt az óvodában elindított, antropozófiai alapokon nyugvó gyermekszemlélet kiteljesítésének vágya adta. Mivel a Waldorf-óvodából több gyermek állami iskolában kezdte a tanulmányait, nemcsak első osztállyal, hanem 3 évfolyammal indult. Ez a működésben a nagyobb létszám és a „bővebb” tanári kar (4 fő) miatt nagyobb lendületet adott az indulásnak.

Az alapítás első gondolatának felmerülésekor érettségiig tartó, 13 osztályos iskola építése volt a cél. Az előkészületekben a közös ünnepek, az óvodából való szerves továbbépülés, a szellemtudományos emberismeret elmélyítése, egy előkészítő tanári műhely működtetése, valamint az öngazgató iskola modelljének országos tapasztalatokon alapuló gondos kiépítése voltak a meghatározó munkafolyamatok.

A műhelyből kinövő tanári kollégium 2000 áprilisában megalakult, s onnantól mindvégig folyamatosan dolgozik. Az első felvételiket is ők bonyolították az óvoda épületében. Az intézmény felelős működtetője az Intézményi Konferencia volt, melybe egyéni vállalással, teljes anyagi, szellemi és erkölcsi felelősséget viselő tagok léptek (tanárok, szülők) azzal a céllal, hogy az intézmény kiépülésével a munkatársak veszik át a működtetés felelősségét. Az iskola mindvégig az óvodával egy intézményként értelmezte magát.

Az iskola azóta folyamatosan épült fel és ki, mind szellemileg, mind fizikailag. Az indulás óta ugyanabban az épületben, a Sorok utcában működik. Az épületre két

ütemben épült új rész, új termekkel bővítve tereit. Azóta is legnagyobb kincsünk a hatalmas és pompás euritmia-terem. Ám 13 osztály számára immáron szűkös, adottságaiban korlátozott az épület.

A kiépülő tanári kollégium tagjai kivéve az indulást, mikor 4-ből 3 tanárnak Waldorf- végzettsége volt javarészt az iskolába lépéskor, illetve valamivel tanításuk megkezdése után Waldorf- tanulmányokat végeztek.

Az intézmény bővülése új óvodai csoportokkal, új óvodaépülettel, az iskolaépület önkormányzattól való megvásárlásával, majd a felső tagozat kiépülésével folytatódott. 2011-ben kiröptült az első érettségiző osztály.

A bővülés közben mind szervezetileg, mind szellemileg sok átalakuláson ment át az intézmény. Miközben szabad szellemi kezdeményezésként az önkormányzattal nem kötött együttműködési megállapodást, a városban egyre ismertebbé vált léte. Működése alapelveinek szélesebb körben való tudatosítása ma is feladat.

Az iskola a tanítás alapvető feladata mellett alapításkor egy Waldorf- iskola életbe indulásának szociális jelentőségét, egy szabad szellemi, oktatási kezdeményezés társadalmi tettként való megnyilvánulásának gondolatát ápolta.

A kiépülést gyakran nehezítették az anyagi lehetőségek beszűkülése; a nagyon változó létszámú osztályok; az időnként kimaradó osztályfokok; az újonnan érkező szülők szemléletének ápolásában mutatkozó akadályok, valamint a nem hétköznapi feladatot ellátni vállalkozó tanárok, főként a szaktanárok nagy fluktuációja.

Az intézmény aktívan közreműködő tagja a Magyar Waldorf Szövetségnek. Hosszú évekig tudatosan nem lépett be a szervezetbe, ám 2011-es megújulási folyamatának részeként az átszervezés végére taggá vált.

Az iskola történetében is fellelhetők a minden élő organizmusra jellemző életszakaszbeli sajátosságok. A 3. hét éves szakaszba lépve egy új tudatosság, a szellemi megújulás igénye lépett fel, mely mind szervezetileg, mind pedagógiájában, mind a minőség gondozásban a hagyományok talaján építkező új, fiatalos, lendület teli, ugyanakkor az öntudat erőire is támaszkodó jövőképet hordoz. Ám szellemiségének alappillére továbbra is olyan fiatalok világba bocsátása a 13 év elteltével, akik tetteikben a jövő impulzusait hordozzák, s tevékenyen lépnek a ma társadalmába.

II. A WALDORF-PEDAGÓGIA ALAPJÁN MŰKÖDŐ INTÉZMÉNYEK WALDORF-KERETTANTERVE, MINT A NEVELÉS-OKTATÁS TARTALMI KÉRDÉSEIRE VONATKOZÓ EGYEDI MEGOLDÁS, ILLETVE MINT AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJÁNAK ÉS HELYI TANTERVÉNEK ALAPDOKUMENTUMA

A magyar Waldorf-iskolák kerettantere 2020; valamint a Waldorf Óvodapedagógiai Program a dokumentum mellékletét képezi.

III. AZ INTÉZMÉNY HELYI MEGOLDÁSAI A KERETTANTERV ÁLTAL KIJELÖLT KERETEK KÖZÖTT

III.1. Az óvoda helyi sajátosságai:

A nevelés-oktatás tartalmi kérdései tekintetében:

- A Waldorf-pedagógia emberképe, a kisgyerek
A Waldorf-pedagógiának az európai hagyományokban gyökerező antropológiai felfogása az embert – az emberi lény legbensőbb magját – **transzcendens eredetű individualitásnak** tekinti. E felfogás szerint az emberi lét célja az egyén erőinek mind teljesebb kifejtése a világ, s a többi ember javára is.
- A Waldorf-óvodai nevelés alap gondolatai, a Waldorf-óvoda, mint burok
Minden gyereket mint a „jövő csíráját” lehet szemlélni, aki az őt nevelő egyént arra indítja, hogy új képességeket fejlesszen ki magában: tanulja meg a jövő jeleit minden jelenségében, minden gyerekben felfedezni, megismerni, ápolni. A Waldorf-óvodapedagógia a későbbi egészséges életvitelt akarja megalapozni munkájával; e tevékenység eredményei ennek megfelelően csak a későbbi életszakaszokban mutatkoznak majd meg teljes mértékben. Nehézségeket leküzdő szeretetteljes együttéléssel vállal a gyerekekkel, elvárások helyett érzelmi biztonságot, védettséget nyújt: A nevelő törekszik megérteni a gyerek világát, s tiszteli alakuló világképét. A Waldorf-óvoda minden apró mozzanatával a kisgyerek életformáját szolgálja. Igyekszik jó minőségű táplálékot adni a gyerek testének, lelkének, egész személyiségének.
- A Waldorf-óvodai élet tevékenységi formái
Háztartási, kerti munkák, kézművesség, mese – bábozás – babázás, zene – ének – vers, szép mozgás a ritmikus játékban, euritmiában, képzalkotás és formázás, szabad játék
Tudatában van annak, hogy valamennyi tevékenysége inspirálja és táplálja a gyerek szabad játékát. E tevékenységek különbözőek lehetnek: a mindennapi munkák, heti visszatérő munkák, havi, évszakonkénti munkák Ezeket a munkákat az óvónő a (benti és kinti) szabad játék ideje alatt végzi, egymást átható ritmusokban. Ezek a folyamatok is érzéki és mégis áttekinthető tapasztalatokkal szolgálnak a külvilág fontos, hozzánk kapcsolódó eseménysorairól.
A mindennapi mese is – másfajta, belső úton – bepillantást jelent a gyerekek számára a valóság világába, amely megfelel mágikus világképüknek. A bábozás erősíti a gyerek figyelmét, színeivel, mozgásaival alátámasztja a gyerek belső képeit, aktivizálja őt,

indíttatást ad arra, hogy a szabad játékban ő maga is fölépítsen egy tájat, anyagokat és bábként használható figurákat keressen, vagy készítsen, s végül előadja bábszínházát a többieknek is. Egy ilyen bábjáték rendkívüli szociális teljesítmény, A vers és a dal legnemesebb formáit használják, mint asztali áldást és hálaadást, mint születésnap vagy egyéb ünnep köszöntését, vagy mint mindennapi fohászt a meggyújtott gyertya bensőséget teremtő eleven fényénél, a reggeli körben és az elbúcsúzáskor. Az adott évszakhoz, az ünnepkörhöz igazodván, a csoport összetételének megfelelően, elsősorban népi forrásokból keres igazi meséket, verseket és dalokat.

A kisgyerek saját test- és térérzékelésének elmélyítésében, a ritmikus mozgások átélésében, a mozgásformák harmonizálásában és a mesei jelenetek megelevenítésében jelentős szerepet játszik a mindennapos ritmikus játék.

Az euritmia mozgás-művészet, mely szintén Rudolf Steiner nevéhez fűződik. Körülírható mint látható beszéd, látható zene. A Waldorf-óvodapedagógia szerint az óvodáskorú gyerekeknek elég természetes mozgást jelent a benti és kinti játék és a napi „szép mozgás”. Hetente egyszer a Waldorf-óvodában lehetősége van minden gyereknek arra – általában a szabad játék ideje alatt -, hogy a rajzolásban, festésben, gyurmázásban és a gyapjúkép készítése folyamán alkotó- és formáló készségét fejlessze. Így rendszeresen tapasztalhatja meg a különböző minőségeket. A hét minden napjához kötődik egy-egy művészeti tevékenység. (Eltérések lehetségesek.) A gyerek szabad játéka kiemelt fontosságot élvez a Waldorf-óvodai élet tevékenységi formái között. A megfelelő tanulási forma ebben az életkorban nem az úgynevezett játékos tanulás: hanem a valódi tapasztalatszerzés, melyre a Waldorf-óvodai élet egésze ad lehetőséget.

A Waldorf-óvoda célkitűzései

1. A Waldorf-óvodapedagógia tiszteli a gyerek emberi méltóságát és feladatának tartja, hogy előkészítse egészséges életvitelét.
2. Nem szabályokat és tilalmakat akar megvalósítani, hanem a gyerek és a felnőttek művészi erővel áthatott együttélését.
3. Mindez akkor valósítható meg, ha a nevelő nyitott, járatos az embertani ismeretekben – elméletben és gyakorlatban egyaránt –, képes az egyedi, az általánostól eltérő különös megfigyelésére, nincsenek előítéletei s így felfogja a gyerekből érkező, szükségleteiből fakadó felszólításokat.
4. Pedagógiai fejlesztő munkájának alapelvevé kívánja tenni az utánzást, amely az óvónők szeretetteljes mintaképül szolgáló tevékenységét követi. El akarja érni, hogy az óvónő ne direkt utasításokkal vezessen, hanem figyelmes, gondozó vezetést gyakoroljon, ami a gyermeki személyiség még hiányzó belső vezéreltségét helyettesíti.
5. Segíteni kívánja, hogy a gyerek a benne működő természetes erőket szabadon tudja fejleszteni: érzékelésben, utánzásban, játékban és egyéb tevékenységekben.

6. A játékokhoz szükséges eszközök egyszerű" kiképzésével növeli a gyermek fantáziáját és az alakító tevékenységek belső aktivitását.
7. A nap szervezésével (napirend) lehetőséget akar adni arra, hogy a gyermek érzeit és cselekvési lehetőségeit kihasználva, jó szokásokra tegyen szert – az akarat nevelésével, erősítésével s nem megtörésével.
8. Lehetővé akarja tenni, hogy a gyermekek az értelmes és áttekinthető tevékenységeket átélhessék és utánozhassák, el akarja érni, hogy így kerüljön a felszínre az átélés és cselekvés összefüggésében az értelmi képesség és felfogó erő.
9. El akarja érni, hogy a gyermek a nevelőt tekintse példaképül, erkölcsi minőséget juttasson átélésbe és a tevékenykedésekbe; így kerüljön kapcsolatba az erkölccsiséggel anélkül, hogy az mint szabály vagy külső előírás nyomasztóan hasson s ugyanakkor hatástalan maradjon.
 10. Célja, hogy a gyermek a többi gyerekkel együttműködve szabad játék során megtanulja egyénileg továbbfejleszteni azokat a képességeit (intelligencia, fantázia, átélés, kez ügyesség, szociális magatartás), melyeket elsajátított.
11. Fel akarja ébreszteni a gyermek lassan tudatossá váló érzékenységét szociális környezetén (a csoporton, a családon) belüli felelőssége iránt, és el akarja érni, hogy megtanuljon az előforduló feszültségeken felülkerekedni.
12. Meg akarja valósítani, hogy a gyermek az éves ünnepkört ritmikus ismétlődésben énekelve, játszva élje át, ünnepeljen a nevelőkkel és a szülőkkel. (Az örömteli tevékenységben a fogalmak, az értékek megelevenednek és megbecsültté válnak; így lesznek életük alakításának egészséges elemeivé.)
13. El akarja érni, hogy a gyermekek a mesélések és előadó játékok (például mesejátékok) során tiszta és érzékletes nyelvet sajátítsanak el, azt helyesen kapcsolják össze kifejező mozgásokkal, taglejtésekkel. Ennek átélésében fejlődik az a differenciált kifejezőképesség, ami az iskolai tanulási készség alapja.
14. A gyermek élményvilágát, formálóerejét a művészeti – ábrázoló – tevékenykedés által (egyszerű festés, formázás, éneklés, euritmia, tánc) felszínre kívánja hozni.
15. Az óvoda figyelembe kívánja venni: a gyermek érettségi szintjét, mind az óvodai felvételtől, mind az iskolakezdés időpontjának meghatározásánál. A Waldorfpedagógia az iskolaérettség kritériumait nem célkitűzésnek tartja, nem alkalmaz külön iskolára felkészítő foglalkozásokat. Úgy tekinti, hogy az életkori sajátosságoknak nem megfelelő a túl korai fejlesztés. **Az idő előtti absztrakt, verbális és intellektuális tanítás elvonja a személyiség önfejlesztő erőit azoktól az adott életkorban legfontosabb feladatoktól, melyek a testi, lelki egészséget szolgálják.**
16. A testi, lelki és szellemi erő sokoldalú fejlődésében-fejlesztésében is minden elhamarkodottság nélkül, egyéni érettsége és szükségletei szerint akarja a gyermeket vezetni.
17. A Waldorf-pedagógia hozzá akarja segíteni a gyermeket nyitottság elsajátításához, a különbözőség elfogadásához, a természet értő szemléletéhez, s utat akar nyitni – most még csak mesei, érzékletes szinten – a majdani globális szemléletmód eltt.

18. A Waldorf-pedagógiai nevelés nagy hangsúlyt kíván helyezni a helyi hagyományok, a kulturális örökség megismerésére, ápolására is. Így lesz a Waldorf-óvoda mindenütt hasonló és mégis mindig más.

19. A Waldorf-Óvodapedagógiai Program szakszerűtlen felhasználását – a megfelelő felkészülés hiányának következtében – a nemzetközi és a hazai Waldorfóvodák közössége szeretné kivédeni. A „**Waldorf**” nevet csak ott használhatják, ahol megfelelő képzettségű pedagógusok és a Waldorf-pedagógiát igénylő szülők vannak.

A nevelés- és oktatásszervezési módszerek tekintetében:

- Ritmusok a Waldorf-óvodában

Ünnepek ritmusa, a hét ritmusa, a nap ritmusa, nyitvatartás, szünetek

A Waldorf-óvoda tudatosan él a ritmikus ismétlés én-erősítő, szorongásoldó hatásával. A témakörök, tevékenységek, művészeti foglalkozások, munkák, ételek, mesék, verses-dalok ritmikus játékok visszatérnek évi, havi, heti és napi ritmusokban. Egészséges változásban élhetik át a gyerekek az elfeledésből lassan felmerülő felismerést, az örömteljes várakozás szakaszainak végén a beteljesülést. Állandó ismétlődéssel térnek vissza az évkör ünnepei,* a természet évszakonkénti változásai és az ezzel összefüggő emberi munkák.

Rudolf Steiner szerint az ünnepek az év és az élet forduló- és csomópontjai, amelyek a világmindenség szellemiségével kapcsolhatják össze az embert. A ritmikus váltásokba és változásokba tartoznak a pihenők és a szünetek. A kifáradás hosszabb idő után többek között irreverzibilis dekoncentrációs folyamatokat is elindíthat.

- Óvodánkban a „kiscsoport” a Waldorf Óvodai Program alapján működik, ritmusában, tevékenységeiben, gondozásban igazodva a kicsi gyermek életkori sajátosságaihoz.

Szülői igény hívta életre a legkisebbek fogadására alkalmas csoportunkat, ahol a gyermekeket fokozatosan vezetjük be a közösségi lét mindennapjaiba, megfelelő érzelmi biztonságot, időt és teret biztosítva a szabad játék és egyéb tevékenységek megéléséhez, önállósodási törekvéseik támogatásához és az új szokások kialakításához. Fontosnak tartjuk a családokkal való szoros együttműködést is. Az óvodában működő „*kerti csoport*” elnevezésű pedagógiai kezdeményezés a Waldorf Óvodapedagógiai Program alapján kidolgozott, és az Óvónői Kollégium által, a Helyi Program részeként elfogadott projekt, amelynek célja és feladata: a világunkat átszövő életösszefüggések érzékelhetővé tétele a gyermekek számára, természeti környezetben, aktív részvételt kívánó valós helyzetekben. A tanév nagy részében tehát a csoport élete, a szabadban zajlik: munkák, tevékenységek, ünnepek. A lehetőségek megteremtésével, a felnőttek által adott, követhető, utánozható munkákkal, minták adásával, azok mindennapos ismétlésével segíti megélni, belső tulajdonsággá formálódni a mai élethez szükséges emberi minőségek alapvetővé válását.

- Délutánosság

A délután fő feladata a gyermeket a délelőtti folyamán ért élmények feldolgozására, a pihenésre, lehetőleg elalvására szolgáló nyugodt környezet megteremtése.

A vezetési modell tekintetében:

- A Waldorf-óvodák szervezete és működése
A Waldorf-óvodák Rudolf Steiner által megfogalmazott három alapelve épülnek: öngazgatás, demokratikus-republikánus elv, funkcionális hármasság tagozódás. Az óvoda pedagógusai alkotják az Óvónői Kollégiumot, amelynek keretében közösen döntenek a pedagógiai munkát érintő kérdésekben, az egyik óvodapedagógus vállalja az intézményvezető-helyettes munkakör betöltését.
- A fenntartó és óvoda együttműködése, a szülői közösség sajátos szerepe
A Waldorf-óvodák fenntartói a szülői közösség által működtetett - többségükben közhasznú - civil szervezetek. Az óvoda működése, mint közös cél érdekében az intézmény és a fenntartó egymással szorosan együttműködik, jogosítványait rendeltetészerűen és a Waldorf-pedagógiai elvekkel összhangban gyakorolják. A szülői közösség a hagyományos szülői szerep mellett aktívan bekapcsolódik a fenntartói feladatok ellátásába.
- Az óvodák helyi hatáskörébe utalt szabályozás
Az óvodák maguk határozzák meg szervezetük és működésük sajátos felépítését, így különösen: a fenntartóval való együttműködést, a feladat- és felelősség-megosztást, az intézményvezetői jogkörök ellátását, az egyszemélyi és közösségi döntés és felelősség területeit, illetve munkáltatói minőségükben további belső szabályzatokat alkotnak.

A minőségpolitika, a minőség gondozás rendszere tekintetében:

- Minőség gondozás a Waldorf-óvodákban
A Waldorf-óvodák követik a Magyar Waldorf Óvodák közös ajánlását, ezzel összhangban dolgozzák ki belső önellenőrzésüket.

A pedagógus végzettsége és -szakképzettsége tekintetében:

- Kötelező munkakörök, a munkakörök betöltéséhez szükséges végzettségi és szakképzettségi követelmények meghatározása
- A csoportban dolgozó mindkét óvónő rendelkezzen felsőfokú, állami végzettséggel. A csoportvezető óvónőnek szükséges, hogy rendelkezzen a Waldorf-óvodák Nemzetközi Szövetsége által elismert elméleti és gyakorlati képesítéssel is.
- A csoport másik óvónője amennyiben ez utóbbival nem rendelkezik, azt folyamatosan szerezze meg.
- Az óvoda vezetését Waldorf-óvodapedagógiai és tanügy-igazgatási végzettséggel rendelkező óvónő láthatja csak el.

- A csoportvezető óvónő mellett dolgozhat pedagógiai diplomával rendelkező dajka státuszú segítő.

A működéshez szükséges feltételek tekintetében:

- A Waldorf-óvoda működési feltételei
- személyi feltételek a pedagógus szakképzettsége cím alatt.
- tárgyi feltételek
A tárgyi feltételek területén a Waldorf-óvodapedagógia szükségesnek tartja a rendkívül tudatos választást.
Óvodánk kimondottan Waldorf óvodának tervezett és épült három csoportos organikus épület. Az udvari élet hangsúlya megjelenik a kert kialakításában is. Mindhárom csoport rendelkezik a gyerekek számára kis játszóházzal és a csoportélet kinti megvalósítására lehetőséget adó kerti pavilonnal is.
- A Waldorf-óvodák nevelő munkájához szükséges helyiségek, berendezések és eszközök jegyzéke
Helyiségek, a helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai, tisztálkodási felszerelések, a felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök, melegítőkonyha eszközei, nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök részletes felsorolása
- A Waldorf-óvodák szervezete és működése
Óvodapedagógus-munkakör sajátosságai
Gyermekétkeztetés – gabonakonyha
A Waldorf pedagógia törekszik a tudatos táplálkozás kialakítására, melyben hangsúlyos szerepet kap a gabona ételek fogyasztása. Ezeket közösen készítik a gyerekekkel és figyelve az étkezési szokásrendszer szintén tudatos kialakítására, közösen fogyasztják el. Hangsúlyos elem az étel tisztelete, amit a szertartásos jó szokások kialakítása által teszünk megélhetővé a kisgyermek számára.
- A Waldorf-óvodapedagógus feladatai
- A csoportegység benti és kinti berendezéseinek és tárgyainak kiválasztása.
- Az évi, havi, heti, napi ritmusok folyamatos kidolgozása, a szokásrendszer kiépítése.
- A csoport egészséges életmódjának kidolgozása és betartása.
- A különböző tevékenységek megtervezése, előkészítése, levezetése, majd utólagos áttekintése.
- Az óvodai csoport összeállítása (pedagógiai szempontok szerint).
- Minden gyerek egyéni fejlődésének megfigyelése és segítése.
- A szülőkkel való közösségi kapcsolat kialakítása és ápolása, problémák esetén közös megbeszélés és útkeresés.

- Együttműködés a többi óvónővel. Gyakorlatvezetés vállalása a továbbképzésen lévő óvónők számára.
- Aktív részvétel a pedagógiai vezetésben, és a kollégákkal való konferenciákon.
- Együttműködés az orvossal, az iskolával és egyéb szakemberekkel.
- Folyamatos önképzés, továbbképzéseken való részvétel, bekapcsolódás a Waldorf-óvodák regionális, országos és nemzetközi együttműködésébe.
- Az óvónő feladatai általában, a tervezés és visszatekintés, gyermekmegfigyelés, gyermekmegbeszélés, a konferencia-munka, együttműködés a szülőkkel
- A Magyar Waldorf Szövetség és a Waldorf Ház Pedagógiai Intézet szerepe

A Magyar Waldorf Szövetség ellátja a Waldorf-Óvodapedagógiai Programmal kapcsolatos feladatokat, a Waldorf-pedagógia általános név- és minőségvédelmét, a Waldorf-intézmények és fenntartók érdekképviselését, állásfoglalásokkal és ajánlásokkal segíti az intézmények feladatellátását, továbbá a fenntartásában működő pedagógiai-szakmai szolgáltató intézet (Waldorf Ház) útján országos pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat nyújt a Waldorf-pedagógia területén.

III.2. Az iskola helyi sajátosságai: (integrált tárgyak és átcsoportosítások)

1-2. osztály:

- A kötelezően választható testmozgás a főoktatásban valósul meg.

3-4. osztály:

- A zeneórák megvalósulása a szakórák sávjában, illetve napi szinten a főoktatásba integráltan az epochákhoz kapcsolódva történik.

5. osztály:

- A zene tantárgy kerettantervi előírásai a szakóra sávban és a főoktatásban epochákhoz kapcsolódóan integráltan, megosztva jelenik meg. A magyar nyelv- és irodalom gyakorló óra egyeztetve az integrált zeneoktatással, harmonikusan illeszkedik integráltan a főoktatás tantárgyai köré a tanév során;
- Az agyagozás mint szabadon választható tantárgy a kézműves és a kézimunka tantárgyakba integráltan jelenik meg.

6. osztály:

- A rajz és a zene tantárgy kerettantervi tartalmi félévi váltásban egymással párban valósulnak meg osztottan szakórai és főoktatásba integrált keretek között.
- Az agyagozás mint szabadon választható tantárgy a kézműves és a kézimunka tantárgyakba integráltan jelenik meg.

7-8. osztály:

- A digitális kultúra tantárgy bevezetésekor különös figyelemmel járunk el, hogy összehangoljuk pedagógiánk életkori sajátosságokra épülő oktatási-nevelési elvét és a digitális kultúra tartalmi ajánlásait, mérlegelve az évfolyamok közötti tartalmi átcsoportosíthatóság erre vonatkozó szabályozott kereteit. A digitális kultúrához előírt tantárgyi fejlesztési célokat a főoktatásba integráltan, tematikailag a tantárgyi epochákban megjelenő ismeretanyaghoz szervesen kapcsolódva tervezzük megvalósítani;
- Az agyagozás mint szabadon választható tantárgy a kézműves és a kézimunka tantárgyakba integráltan jelenik meg.

9. osztály:

- Az euritmia tantárgy kerettantervi előírásai a főoktatásban epochákhoz kapcsolódóan, integráltan jelennek meg;
- A zene tantárgy kerettantervi előírásai a szakóra sávban és a főoktatásban epochákhoz kapcsolódóan, integráltan, megosztva jelennek meg;
- Az anyanyelvi kompetencia fejlesztése tantárgy a dráma tantárgyba integráltan jelenik meg 10. osztályra átcsoportosítva;
- A 10. évfolyam kertművelése a 9. osztály gyakorlatába integráltan jelenik meg.
- A szabadon választható agyagozás/szobrászat, a mozgóképkultúra és médiaismeret, a gazdasági ismeretek, a társadalmi- és állampolgári ismeretek integrálva jelennek meg az évfolyam gyakorlati tevékenységei során.
- A fakultációt mint szabadon választott órát integráljuk a nyelvoktatás és a tantestület által adott évben megerősítendőnek tartott területhez.

10. osztály

- Az euritmia tantárgy kerettantervi előírásai a főoktatásban epochákhoz kapcsolódóan, integráltan jelennek meg;
- A zene tantárgy kerettantervi előírásai a szakóra sávban és a főoktatásban epochákhoz kapcsolódóan, integráltan, megosztva jelennek meg;
- A kertművelés tantárgyat a 9. évfolyam gyakorlatához csoportosítva valósítjuk meg;
- A szabadon választható agyagozás/szobrászat, a mozgóképkultúra és médiaismeret, a gazdasági ismeretek, a társadalmi- és állampolgári ismeretek integrálva jelennek meg az évfolyam gyakorlati tevékenységei során.
- A fakultációt mint szabadon választott órát integráljuk a nyelvoktatás és a tantestület által adott évben megerősítendőnek tartott területhez.

11. osztály

- Az euritmia tantárgy kerettantervi előírásai a főoktatásban epochákhoz kapcsolódóan, integráltan jelennek meg;
- A zene tantárgy kerettantervi előírásai a szakóra sávban és a főoktatásban epochákhoz kapcsolódóan, integráltan, megosztva jelennek meg;

- 11. évfolyamon biztosítjuk a fakultációk lehetőségét az emelt szintű érettségi tantárgyakhoz.
- A szabadon választható gazdasági ismeretek tantárgy a matematika gyakorlóórába illeszkedve valósul meg;
- A szabadon választható társadalmi-és állampolgári ismeretek megosztva a történelem gyakorló óra és magyar nyelv- és irodalom gyakorló szakóra területére integrálódik;
- A szintén szabadon választható agyagozás/szobrászat, a mozgóképkultúra és médiaismeret integrálva jelennek meg az évfolyam gyakorlati tevékenységei során.

12. osztály:

- Az euritmia tantárgy kerettantervi előírásai a főoktatásban epochákhoz kapcsolódóan, integráltan jelennek meg;
- A zene tantárgy kerettantervi előírásai a szakóra sávjában és a főoktatásban epochákhoz kapcsolódóan, integráltan, megosztva jelennek meg;
- 12. évfolyamon biztosítjuk a fakultációk lehetőségét az emelt szintű érettségi tantárgyakhoz.

IV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM EGYÉB OLYAN RÉSZEI, MELYEKET A WALDORF-KERETTANTERV NEM SZABÁLYOZ, ILLETVE AMELYEKET AZ INTÉZMÉNY FONTOSNAK TART KIEMELNI, KIEGÉSZÍTENI

IV.1. A tanulók felvétele és átvétele

A tanulók felvétele

Iskolánkba jelentkezni kell. A felvételi folyamat során a jelentkező családok megismerésére törekszünk, s alkalmat teremtünk, arra, hogy ők is megismerhessék iskolánkat.

1. osztály

Minden évben sor kerül egy szülők számára szervezett előadássorozatra. Ennek célja a Waldorf pedagógia szellemi háttérének, módszertanának, alapelveinek megismerése, és hogy a szülők betekintést kapjanak az iskolai élet jellegzetességeibe, működésébe. Ez nélkülözhetetlen a megalapozott döntés meghozásához az iskolaválasztás kérdésében (érdekében).

A leendő elsős gyermekek szülei írásban jelzik jelentkezési szándékukat, az iskola által nyilvánosan meghirdetett időpontig. Az írásbeli jelentkezésnek tartalmaznia kell a gyermek

adatait, a gyermek testi-lelki-szellemi fejlődéséről a szülők által fontosnak tartott észrevételeket.

A következő lépésben az osztálytanító személyesen megismerkedik a jelentkező gyermekkel és családjával. A szülőkkel ismerkedő beszélgetésen az osztálytanító és lehetőség szerint még egy pedagógus vesz részt. Alkalmat teremtünk a felmerülő kérdések megválaszolására, az iskola pedagógiai munkájának és működésének megismerésére.

Beszélgetést szervezünk tapasztalt szülőkkal, hogy sokoldalú képet kapjanak iskolánkról, és tisztában legyenek a szülők feladataival.

Továbbá harmadik beszélgetésben az iskolaigazgatási, jogi sajátosságairól adunk tájékoztatást.

A gyermek felvételéről az osztálytanító és a felvételi folyamatban résztvevő kollegák javaslata alapján a Tanári Kollégium dönt. A tanulói jogviszony létesítésekor a szülő nyilatkozik arról, hogy miként kíván hozzájárulni az iskola fenntartásához, működéséhez, valamint arról, hogy elfogadja az iskola pedagógiai alapvetéseit.

A tanulók átvétele

A 2.-8. osztályokba való jelentkezéshez jelentkezési lapot kell kitölteni. E kérdőív a gyermek fejlődésére irányul, és segít az osztálytanítónak a gyermek megismerésében.

A szülőkkel ismerkedő beszélgetésen az osztálytanító és legalább még egy, az adott osztályban tanító pedagógus vesz részt. Alkalmat teremtünk a felmerülő kérdések megválaszolására, az iskola pedagógiai munkájának és működésének megismerésére.

Beszélgetést szervezünk tapasztalt szülőkkal, hogy sokoldalúbb képet kapjanak iskolánkról, és megismerjék a szülők feladatait.

Továbbá harmadik beszélgetésben az iskolaigazgatási, jogi sajátosságairól adunk tájékoztatást.

A gyermek képességeit a jelentkező gyermek életkorának megfelelő formában térképezik fel a tanárok. Az osztállyal közösen eltöltött időszak során győződik meg az osztálytanító a gyermek iskolaérettségéről, az együttműködés lehetőségéről. Felsőbb osztályokban lehetőséget adunk a vendég tanulói státusra. Ez 1-4 hetes időszak lehet.

A gyermek felvételéről az osztálytanító és a felvételi folyamatban résztvevő kollégák, középtagozattól (5. osztálytól) az osztálykonferencia javaslata alapján a Tanári Konferencia dönt. A tanulói jogviszony létesítésekor a szülő nyilatkozik arról, hogy miként kíván hozzájárulni az iskola fenntartásához, működéséhez, valamint arról, hogy elfogadja az iskola pedagógiai alapvetéseit.

Felvétel a 9. osztályba saját középtagozatunkról

Egységes intézményként biztosítjuk a 8. évfolyamról a 9. évfolyamba való továbblépést, ha a tanuló a továbbhaladás feltételeit teljesítette. A jelentkezéskor egy, az iskola titkárságán elérhető jelentkezési lapot töltenek ki a szülők, amely tartalmazza, a szülő részéről egy rövid fejlődéstörténeti ismertetőt a tanuló általános iskolai éveiről, ami segít az

osztálykísérőnek a tanulót megismerni, róla képet alkotni. A következő lépésben kérjük a jelentkező fiataalt, hogy írjon egy részletes önéletrajzot, mely tartalmazza eddigi élettörténetét, tapasztalatait, érdeklődési területeit, valamint a jövőre vonatkozó terveit. Indokolja, hogy miért a Waldorf iskolában kívánja folytatni további tanulmányait. Majd előre egyeztetett időpontban, felvételi beszélgetésre invitáljuk a szülőket és a fiataalt. A fentiekén túl gimnáziumunk kilencedik osztályába a hivatalos eljárásrendnek megfelelően jelentkezni kell az államilag meghatározott időpontig.

Felvétel a gimnáziumba más intézményből

9. osztályba való jelentkezéshez, vagy a gimnáziumba való átvételkor egy, az iskola titkárságán elérhető jelentkezési lapot töltenek ki a szülők, amely a jelentkezők személyes adatait tartalmazza, a szülő részéről egy rövid fejlődéstörténeti ismertető az általános iskolai évekről, ami segít az osztályban tanító tanároknak a tanulót megismerni, róla képet alkotni. A következő lépésben kérjük a jelentkező fiataalt, hogy írjon egy részletes önéletrajzot, mely tartalmazza eddigi élettörténetét, tapasztalatait, érdeklődési területeit, valamint a jövőre vonatkozó terveit. Indokolja, hogy miért a Waldorf iskolában kívánja folytatni további tanulmányait.

Kérjük bizonyítványait és esetleges szakértői vizsgálatok papírjait.

Majd előre egyeztetett időpontban, felvételi beszélgetésre invitáljuk a szülőket és a fiataalt. A szülőkkel legalább két, a jelentkező diákkal egy alkalommal ismerkedő tájékoztató beszélgetést kezdeményeznek, ahol a felvételiző család betekintést nyerhet a waldorf pedagógiába, a waldorf gimnázium sajátosságaival, illetve a felvételiztető tanárok megismerhetik a családot.

A tanuló felvételéről a Felső Kollégium ajánlásával a Tanári Konferencia dönt. A tanulói jogviszony létesítésekor a szülő nyilatkozik arról, hogy miként kíván hozzájárulni az iskola fenntartásához, működéséhez, valamint arról, hogy elfogadja az iskola pedagógiai alapvetéseit.

IV.2. A tanulmányok alatti vizsgák, vizsgaszabályzat, követelmények

Általános irányelvek:

Iskolánk szellemiségéből fakadóan a követelményrendszerünk az életkorokhoz igazodik. Egészséges fejlődés során a gyermek dolgozik az adott év kihívásain, ebben a folyamatban a ritmusok és a tananyag, mint eszköz jelenik meg segítő erőként, támaszként.

A vizsgaszabályzat célja

Vizsgaszabályzatunk célja, hogy szabályozza a diákok tanulmányok alatt tett vizsgáinak lebonyolítási rendjét.

A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra
- pótló vizsga
- "éves munka" művészeti vizsgák

vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira, akik átvételüket kérik az intézménybe, és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

A vizsgaszabályzatot az iskola nevelőtestülete 2020. április 28-án fogadta el.

A vizsgaszabályzat hatályba lépése 2020. szeptember 1-je, érvényessége határozatlan időre szól. Felülvizsgálatát az igazgató és a nevelőtestület kezdeményezheti.

Módosítása az elfogadásával azonos módon történik. A vizsgaszabályzatot 30 napon belül módosítani kell, ha a vonatkozó jogszabályban közölt szabályozás olyan módon megváltozik, hogy az a vizsgaszabályzatban leírtakat befolyásolja.

A tanulmányok alatti vizsgák lebonyolításának szabályait a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendelet határozza meg.

A vizsgák részletezése

Pótló vizsga:

Pótló vizsgára van lehetősége minden olyan tanulónak, akinek nem sikerült az epocha zárása, vagy a szaktantárgyi témazáró dolgozatát elfogadhatóra teljesítenie, vagy betegség miatt nem írt epocha/témazáró dolgozatot. Ilyenkor a szaktanár által meghatározott rendben (akár év közben is) kerül sor a pótlásra.

Osztályozó vizsga:

Az osztályozó vizsga a tanulmányok alatti vizsga egyik módja, amelynek célja a tanuló tudásszintjéről való tájékozódás, a tanulmányi követelmények teljesítésének minősítése céljából. Osztályozó vizsgát a tanuló kérelem alapján egy vagy több tantárgyból kérelem alapján a tanév bármely időszakában tehet. Az osztályozóvizsga engedélyezéséről a Tanári Kollégium dönt.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, és a tanári Kollégium döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Javítóvizsga:

A javítóvizsga a tanév végi utólagos vizsga azokból a tantárgyakból, amelyeket a Tanári Kollégium határozata alapján a továbbhaladás feltételeként letenni köteles.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha:

- tudását/fejlődését nem tartották elfogadhatónak,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, illetve az előírt időpontig nem tette le.

Különbözeti vizsga:

Az iskola a tanuló átvételét a helyi tantervében meghatározott évfolyamokon és tantárgyakból különbözeti vizsgához kötheti. A különbözeti vizsga célja annak megállapítása, hogy a tanuló rendelkezik-e a tanulmányok folytatásához szükséges ismeretekkel.

A vizsga szükségességéről a felvételi csoport dönt. Különbözeti vizsgát kell tenni azoknak a tanulóknak, akik más iskolából jöttek és az anyagban lemaradtak, esetleg egy-egy tantárgyat nem tanultak.

"Éves munka"

Intézményünk, mint Alapfokú Művészetoktatási Iskola, az általános iskolai tanulmányok lezárásakor (8. osztályban) művészeti alapvizsga, míg a gimnázium lezárásakor (12-ben) művészeti záróvizsga letételét várja el.

Mindemellett a 8. és 12. osztályban - természetesen más és más minőségben – ezzel az „éves munkával” adnak számot a diákok érettségükről, felkészültségükről és érdeklődésükről. Ezek olyan éves munkák, melyek az életszakaszok közti váltások jelképes összegzői is egyben. Nagyfokú önállóságot, több hónapos egyéni munkavégzést feltételeznek. A nyolcadikos éves munkának az összegző - visszatekintő sajátossága a hangsúlyosabb, a tizenkettedikes zárómunkában pedig mindezek mellett az előretekintő, jövőbe mutató jelleg is jelen van.

IV.3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- megismerjék az elsősegélynyújtás fogalmát,
- felismerjék a veszélyhelyzeteket,

- megismerjék a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- elsajátítsák a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- megismerkedjenek a mentőszolgálat működésével, elsajátítsák a mentő hívásának módját

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai feladatok:

- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten foglalkozzanak a legfontosabb elsősegély-nyújtási alapismeretekkel a tanórai és a tanórán kívüli egyéb foglalkozások keretében,
- a tanulóknak az alapvető elsősegély-nyújtási módok bemutatása, gyakorlásuk
- elsősegélynyújtásra kiképzett pedagógus jelenléte az iskolában, és a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen való részvételének támogatása
- iskolai elsősegélyhely, elsősegélynyújtó felszerelések biztosítása, tanulókkal való megismertetése

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását szolgáló iskolai tevékenységek

a) az egyes tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó ismeretek:

Mindezeket az életkori sajátosságoknak megfelelően évfolyamonként, integráltan valósítjuk meg.

Tantárgy	Elsősegély-nyújtási alapismeret
természetismeret, biológia	sérülések ellátása, allergiás tünetek, kezelése, vérzések csillapítása, légzési akadályok elhárítása, rovarcsípések enyhítése, újraélesztés alapfogásai
kémia, fizika	vegyszerek és mérgek hatásai, forrázás veszélyei és kezelése, égési sérülések és azok ellátása, gázok okozta mérgezés tünetei és a segítségnyújtás módja
mozgás és testnevelés,	esés, húzódás, rándulás, ficam tünetei és kezelése, teendők komolyabb sportsérülések esetén
informatika	számítógép káros hatásai és a felelős használat elsajátításának módja
kertművelés, kézművesség	szerszámok, eszközök sérülésveszélyei, a sérülések ellátása

b) *Egyéb módon feldolgozott elsősegély-nyújtási alapok*
5-8. évfolyamokon

- az életkori sajátosságoknak megfelelően az adott évfolyamon rendszeresen felmerülő témák, projektek: nemi felvilágosítás, médiaismeret – a szemléletformáló alkalmak célja a tudatos hozzáállás kialakítása és a káros következmények kezelése, - Szülői esteken.
- lehetőség szerint évente nyolcadikban az iskolaorvos, védőnő vagy más egészségügyi dolgozó bevonásával szervezeten, különösen a következő témákban: segítségnyújtás és teendők közlekedési és egyéb balesetek esetén, a mentőszolgálat működése, mentő hívásának módja, - látogatás a mentőszolgálatnál.

9-12. évfolyamokon rendszeresen a következő témákban:

- projekthét
 - drogreprevenció (tudatmódosító- és kábító szerek hatása, használatuk veszélyei),
 - egyéb függőségek veszélyei és kezelése, például: cigaretta, alkohol, játék, virtuális világ.

b) *tanórán kívüli egyéb foglalkozások szervezése*

egészségneveléssel, egészségvédelemmel foglalkozó témanap keretében elsősegély-nyújtási alapismeretekkel való foglalkozás.

A foglalkozások vezetői: az intézmény pedagógusai és diákjai, kortárs segítők, meghívott szakemberek, együttműködő szervezetek.

IV.4. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje; DÖK

A diákönkormányzatok a tanulók önrányító, önszervező közösségei, melynek keretében a tanulók a pedagógusirányítóval együtt, saját fejlettségüknek megfelelő szinten önállóan intézik saját ügyeiket, megtanulják a jogérvényesítés alapjait.

A diákok egyénileg vagy csoportosan is megszólíthatják tanáraikat, az intézmény munkatársait, a konferenciákat, az iskola szerveit kérés, észrevétel, panasz formájában írásos vagy szóbeli keretek között. A megfelelő fórumok kezelik, feladatkörük szerint eljárnak, illetve továbbutalják a szervezeti felépítésnek megfelelően a tárgyalt kérdéseket, s az elvégzett munkáról vagy annak hosszú időtartamú lefolyása esetén a folyamatokról tájékoztatást adnak. Életkoronként más-más formában és mértékben vesznek részt az iskola életéből származó oktatási-nevelési tevékenységek (ünnepek, szabadidős programok, sport- és művészeti

események, epochák, gyakorlatok, rendezvények) visszatekintésen alapuló véleményezésében, valamint jövőbeli változtatásokra irányuló észrevételezésével.

A diákokkal való közvetlen kommunikáció érdekében egy ezzel megbízott pedagógus rendszeresen konzultál a diákönkormányzat (DÖK) vezetőivel.

IV.5. Kapcsolattartás a szülőkkel, a tanulókkal és az iskola partnereivel

Intézményünkben alapvetés a gyermek, a szülő és a nevelő hármasság együttműködése.

A tanári konferencia valamennyi tagja személyes és közösségi felelősséggel van jelen a mindennapokban, hogy ezt a hármasságot ápolja. A kapcsolattartás kiterjed a teljes közösséget érintő eseményekre (pl.: hóünnep, nyárünnep), kisebb csoportok, osztályok, tagozatok szintjére (pl.: farsang, kórus, szülői est, nyílt óra), valamint az egyéni, személyes felületekre (pl.: szülői beszélgetés, mentori beszélgetés).

Alapvetően sok olyan találkozási pont van mindennapjainkban, ahol a szülők, a gyerekek és tanítóik egyaránt mutatják magukat, lelki és fizikai folyamataiknak adott pillanatbeli tükrét egymásnak, egymás előtt.

A kapcsolattartás legintenzívebb formái a tanórákon, a szünetekben, illetve a tanórákon kívüli beszélgetésekben valósulnak meg.

A feladatokról, célokról és követelményekről a tanulók tanáraiktól közvetlenül tájékozódnak, visszajelzéseik, véleményformálási lehetőségük is közvetlen formában történik.

A tanárok és diákok közötti párbeszéd az alsó tagozaton a reggeli beszélgető körben alapozódik. Később személyes segítő beszélgetés formájában egyéni és személyes jelleget ölthet, majd a gimnáziumban megjelenő mentori beszélgetésben végső formát nyer.

A mentori beszélgetés tanár-tanár viszonylatában a Waldorf-pedagógiába, az iskola életébe való elmélyülést hozó segítő kapcsolat, mely segít, teret ad egy újonnan belépő tanár számára, hogy kérdezzen, hogy megtalálhassa azokat a kapcsolódási pontokat, ami szorosabbá teszi pedagógiai viszonyát az intézményhez.

A közös rendezésű ünnepeken a diákok közvetlen kapcsolatba kerülnek egymással (pl. farsang, művészeti hét), illetve egymás munkájába is betekintést nyernek (pl. drámanap, hóünnep), melyeket tanáraik irányítása mellett szüleik számára is láthatóvá tesznek.

Vannak továbbá olyan ünnepeink is, melyek során a szülők a szervezés, a részvétel és a lebonyolítás tekintetében is aktív részesei egy-egy ilyen közösségi együttlétnek, ezzel még teljesebbé téve a szülő-nevelő-gyermek hármasságot (pl. nyárünnep, Márton nap).

A sportrendezvények (sport nap), közös kirándulások (több évfolyam együtt), közös órák, melyen különböző évfolyamok találkoznak (kórus, torna), művészeti tevékenységek (dráma, euritmia, művészeti hét), illetve a gyakorlatok számtalan felületet biztosítanak, hogy minden évfolyam a legkisebbektől a legnagyobbakig várakozásban és tiszteletben odaadó jelenléttel legyen a másik felé.

Nyílt tanítási óra keretein belül van lehetőség szülők, tanárok és tanulók számára egy szűkebb, koncentráltabb együttlétre, mely a tanítási folyamatba hosszabb, mélyebb és közvetlenebb betekintést ad.

Az egyéni beszélgetések (fogadóóra), mindig egy adott gyermekre vonatkoznak, az osztálykísérő/ osztálytanító/szaktanár, illetve a gyermek szüleinek jelenlétében. Személyes és segítő formában történő pedagógiai mozzanata intim és diszkrét.

A családlátogatások is hasonló finomsággal egy színesebb, árnyaltabb képet adnak a tanítók számára a gyermek testi-lelki fejlődésének háttéréről, gyakran új alapokra helyezve egy-egy nevelési-tanítási folyamatot, a szülő-tanító kapcsolat szociális építőelemeivel együtt.

A szülői est az adott osztály szülői közösségét fogja át. Témái főként az osztály közösségi életéhez igazodnak. A szülői est tartalmát az életkori sajátosságok (pl.: 3.osztály rubikon), az osztály tanulmányi kérdései (pl.: az adott epocha), a szaktanárok jelenléte (pl.: angoltanítás), az intézményt érintő feladatok, melyeknek aktuális hordozója éppen az osztály (pl.: ünnep szervezése), valamint általános nevelési kérdések (pl.: a gyermek otthoni jelenléte), vagy a szülők tájékoztatása (hírek, információk), s gyakran szülői felvetések, kérdések formálják.

Az intézményben fenntartói minőségében részt vevő szülői kör teljes létszámban, évente egy-két alkalommal, valamennyi munkatárs és nevelő jelenlétében egységben tekinthet rá az elvégzett feladatokra, bocsáthat vitára teendőket, célokat a Szülői Fórumon, mely teljes körű rálátást biztosít valamennyi felnőtt számára az intézmény szellemi, fizikai és gazdasági változásaira.

A Szülők Tanácsa önszerveződő lehetőségként a szülő-szülő közötti együttműködésnek nyit teret. Szülői feladatok megoldása, nehézségek kezelése (pl. rendkívüli szociális helyzetek), folyamatok gondozása, illetve a szülői közösségben felmerülő kérdések megfelelő szervezés iránymutatása. Egyfajta gondos szemként jelen levő akarat, megoldások és célkitűzések születésének helye, mely a tapasztalt szülői jelenlétből fakad. Építő és segítő része az iskola egészének.

A nyári munkák során valósulnak meg a különböző konferenciákon, szülői esteken elhangzott tervek, közös szülői jelenléttel, ahol a nagyobb gyerekek, fiatalok is hozzátehetik szüleik mellett saját kezük munkáját.

A beiskolázási- és felvételi folyamatban részt vevő tapasztalt, az intézményben hosszabb ideje jelen levő családok aktív részvételével szervezett előadások és beszélgetések az újonnan érkezők számára nyitnak teret, hogy mihamarabb a közösség hasznos és aktív részének tekinthessék magukat.

A Waldorf-intézmények legegységesebb pedagógiai szemlélete a Waldorf-óvodától a 13. évig tart. Éppen ezért az óvoda és az iskola minden lehetséges területen összekapcsolódik.

Segítőkész, kölcsönös együttműködéssel tanári kapcsolattartón keresztül látjuk el a gyermekek egészséges fejlődését segítő nevelési tanácsadói, iskolaorvosi, védőnői szolgálattal közös feladatainkat.

Az iskola nevelőit nem csupán a nagykonferencia, a tanári konferencia tartja egyben. A szaktanárok és a tanítók különféle évfolyamokon megvalósuló nevelő és oktató munkája osztálykonferenciák (középtagozattól évfolyamonként), valamint tagozatos (alsós-, közepes-

és felsős-) konferenciák által szövevényesebb összefüggésbe kerül, s így szinte minden tanuló valamennyi tanár figyelmét megkapja.

A tanári konferencia egyéni és közösségi művészi-nevelői-pedagógiai belső képzési folyamatokon keresztül ápolja a nevelői-oktatói munkát.

A Waldorf Szövetség, a Waldorf Ház, az Iskolák Gyűlése, valamint a Képzések Kollégiuma, mint a magyar Waldorf-iskolák számára meghatározó támogató, mindennapi működést, érdekképviselőt, képzést szolgáló intézményekkel alapvető együttműködést tartunk fenn, ezek különböző fórumaira delegált tanári képviselőkön keresztül.

A magyar Waldorf-iskolákkal intenzív együttműködést valósítunk meg sajátosságainkból fakadóan, mind a gyermekek számára rendezett közös programokon (olimpia, dráma, művészetek, gyakorlatok), mind pedig felnőtt szakmai fórumokon (konferenciák, előadások).

Az Intézményünkben működő gazdasági, jogi és pedagógiai feladatokért felelős szervek és munkacsoportok munkaterületeit vállalat alapján delegált összekötőszemélyek fűzik egybe. A tanári konferencia törekvése, hogy minden lehetséges területen és munkafelületen az általa képviselt pedagógia, jelenléte által meghatározó szempontként szerepeljen a részterületek folyamataiban.

A szülő-nevelő együttes tevékenységének fontos, az iskola megjelenéséért felelős közös felülete a PR-munkacsoport. Célja, hogy mind a külvilág felé irányuló, mind az onnan érkező impulzusokat áramoltassa. Itt egyidejűleg érvényesülhetnek a szülői oldal és a pedagógiai oldal adott időszakban kiemelten fontos együttes értékei.

IV.6. Az otthoni írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei

- a tanulók életkori sajátosságait és a fokozatosságot szem előtt tartva adunk házi feladatokat.
- a tanuló egyéni képességeinek megfelelő mennyiségű és minőségű házi feladatot kapjon.
- Az első három tanévben alkalmanként, epochától, szükséglettől függően adunk otthonra feladatot, mellyel igyekszünk a tanulók érdeklődését az adott tananyag iránt fenntartani.

Negyedik osztálytól kezdve a napi rendszerességet szolgálva kaphatnak a gyerekek házi feladatot a főoktatás és a folyamatos gyakorlást igénylő szakórák tárgyaihoz kapcsolódóan (pl. idegen nyelv).

Középtagozattól kezdődően fokozatosan törekszünk arra (pl. a matematika terén), hogy heti feladatot adjunk, amit a hét egy adott napjától, a következő hét meghatározott napjáig kell a tanulóknak egyéni időbeosztás mentén megoldaniuk.

A szaktanárok és osztálytanítók próbálják összehangolni a házi feladat mennyiségét, figyelnek arra, hogy ne terheljék aránytalanul sok feladattal a gyerekek délutánjait.

- A délután elvégzendő házi feladatok a tanítási-tanulási folyamat szerves részei; két tanítási nap közötti láncszemként nem maradhatnak el. Mulasztás esetén pótolni kell a folytonosság, a következetesség és a gondolati egység érdekében.

- a házi feladatokat rendszeresen ellenőrizzük és értékeljük, ebben alkalmazhatjuk az önellenőrzés és mások ellenőrzésének módszerét is, az életkori sajátosságok keretein belül.

- bármilyen otthoni felkészülés feladata (projektmunka, plakát, leporelló, kiselőadás, modell stb. készítés) a hagyományos tanórai feladatokkal azonos értékű és fontosságú.

Típusai:

- Írásbeli feladatok:

- egységes minden tanuló számára (alapkészségek fejlesztése),
- differenciált fejlesztést szolgáló feladatok,
- otthoni, egyéni beadandó vagy projekt: az adott tantárgyi ismereteken kívül egyéb készségek fejlesztését szolgálja.

- Szóbeli feladatok:

- a tantárgy jellegéből adódó feladatok,
- tartalom megfogalmazása saját szavakkal,
- memoriterek, vers tanulása, prózai szöveg tanulása,
- kiselőadás készítése.

Tanulmányi munka a napközis foglalkozáson és a tanulószobában

- a tanulmányi munkát a törvényben előírt időkeretben meghatározott módon, az ehhez kapcsolódó foglalkozásokon valósítjuk meg.
- a foglalkozáson a pedagógus segíti a gyermekek tanulmányi munkáját.
- a tanár segíti a helyes időtervezést, a tanulók képességéhez és délutáni elfoglaltságához alkalmazkodva az optimális, nyugodt körülmények megteremtésére törekszik.

IV.7. Az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, számonkérések rendje

Mivel alapvetően epochális rendben tanítunk, ezért minden évfolyamon az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatás és a számonkérés rendje is ehhez igazodva, folyamatként, rendszerint az epocha lezáró állomásaként kerül sorra, az életkori sajátosságoknak megfelelően. Mindez így van a művészeti tárgyak és a szakórák esetében is.

Az epochák, témakörök elején a tanárnak jeleznie kell, hogy milyen módon fogják majd az epochát, a témakört lezárni, mik a teljesítés feltételei.

Egy nap egy tanuló maximum két beszámolón vagy számonkérésen vehet részt.

A számonkérések értékelését a beadás után legkésőbb két hét múlva el kell készíteni, és az eredményét a tanulókkal közölni kell.

A szülőkkel a számonkérés eredményét legkésőbb a javítás utáni legközelebbi szülői esten közölni kell.

IV.8. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára az a tanuló léphet, aki az előző évfolyamot az iskolában elvégezte, a továbblépéshez szükséges minimális elvárásokat, pedagógiai célkitűzéseket teljesítette, és tanulói jogviszonya folyamatos. A tanuló magasabb évfolyamba lépéséről a tanév végi osztályozó értekezleten a tanári kollégium dönt, igazolva ezzel, hogy a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Aki az előírt követelményeket 1-2 tárgyból nem tudta teljesíteni, a következő tanév előtt javítóvizsgát tehet. Abban az esetben, ha a tanuló kettőnél több tantárgyból nem teljesítette a továbblépés követelményeit, a Tanári Kollégium a tanuló javítóvizsgára bocsátásáról, csak a legkivételesebb, különleges méltánylást érdemlő esetekben dönthet. Ilyenkor az osztálykísérőnek kell az előzményeket feltárnia, a méltányosság indokait előterjesztenie.

A közoktatási törvényben a tanulói jogok egyikeként megjelenik, miszerint a tanuló kérheti – a jogszabályban meghatározott módon –, hogy független vizsgabizottság előtt adjon számot tudásáról. A tanuló ezt a szándékát a kérdéses szorgalmi idő vége előtt 30 nappal kérvényezheti. Ilyenkor a megjelölt tantárgy(ak)ból osztályozó vizsgát kell tennie. Javítóvizsga is tehető független vizsgabizottság előtt. Ilyen irányú kérését a tanulónak a bizonyítvány kézhez vételétől számított 15 napon belül kell bejelentenie.

Ha a tanuló valamely idegen nyelvből állami nyelvvizsgát szerez; kérvényezheti az iskolában oktatott egyik idegen nyelv értékelés alóli felmentését, azonban az órák látogatása alóli felmentést nem. A nyelvvizsga fokozata alapján a Tanári Kollégium dönt a felmentés megadásáról.

IV.9. A szöveges értékelések érdemjeggyé történő átalakításának elvei

A magyar Waldorf-iskolák kerettantervében megfogalmazott alapelvek szerint a Waldorf-iskolában az első tíz évfolyamon kizárólag szöveges értékelés készül. A szöveges értékelés tartalmazza az osztálytanító jellemzését a gyermekről, a gyermek egész évi szorgalmának és magatartásának értékelését, a gyermek részvételét a különböző iskolai feladatokban és tevékenységekben, a különböző tárgyakban elsajátított képességeit, szociális viselkedését, aktivitását, részvételi szintjét, reakcióit, érzelmi-esztétikai-szociális fejlődését. Mindezek a szöveges értékelésben előforduló elemek nem fordíthatók le csupán a tanulási eredményeket mérő hagyományos osztályzatokra. Ugyanakkor adott esetben (például iskolaváltáskor) szükség lehet arra, hogy a tanuló osztályzatokat kapjon, ezért szükséges megfogalmaznunk a szöveges értékelések érdemjeggyé történő átalakításának elveit. Fontos hangsúlyoznunk, hogy ezek az érdemjegyek – főleg az alacsonyabb osztályfokokon – semmiképp sem azt tükrözik, hogy a gyermek milyen mértékben (százalékban) sajátította el a tananyagot, hanem inkább azt, hogy milyen mértékben közelítette meg a Waldorf-iskolában az adott osztályfokon kitűzött pedagógiai célokat. Ezek a fejlesztési célok osztályfokonként és tantárgyanként részletezve megtalálhatók a helyi tantervben. E céloknak megfelelően váltjuk át a szöveges értékelést érdemjeggyé.

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve 1-4. osztályban

- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket biztosan teljesítette. (5)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket elérte. (4)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket részben teljesítette. (3)*
- *A továbblépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérte. (2)*

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve a felsőbb osztályokban 5-8. évfolyam

Ezek az osztályfokokon a tanító irányítása mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók önálló feladatvégzése, problémamegoldási képessége. Minél hatékonyabban, minél aktívabban és figyelmesebben vesznek részt a tanítási-tanulási folyamatban az évek során, a megfelelő tanulási eredmények elérése mellett annál inkább képesek egyre növekvő mértékben önállóan cselekedni, döntéseket hozni, kutatómunkát végezni, összegezni, csoportosítani, megfogalmazni, dramatizálni, stb.

9-10. évfolyam

A 9. és a 10. osztályban a szöveges értékelés érdemjegyre átváltása megegyezik az első nyolc évfolyam gyakorlatával. E két évfolyamon még több kis-és nagydolgozatok, epocha- és témazárók írása, kiselőadások, beszámolók, projektmunkák adnak lehetőséget a szöveges, illetve a százalékos értékelésre.

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve az 5-10. évfolyamokon

- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket biztosan teljesítette, és biztonsággal képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (5)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket elérte, és kevés segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (4)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket részben teljesítette, és nagyobb mértékű segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (3)*
- *A továbblépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérte, és nehezen, sok segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (2)*

A félévi értesítőben, illetve az évvégi részletes szöveges bizonyítványban a pedagógusok a fenti elvekkel összhangban lévő kifejezéseket, jelzőket használnak a tanulók teljesítményének értékelésére, amelyek meghatározóak a szöveges értékelésnek érdemjegyekre történő átváltásakor.

11-12. évfolyam

Pedagógiai alapelvünkből következően a formaív értékelést nem minden esetben fordítjuk le osztályzatokra, csak a nagyobb tanulási szakaszokat /epochákat/ lezárandó, összefoglaló tudásszintmérő tesztek, dolgozatok, epochazárók, szóbeli beszámolók, vizsgák értékelését.

Ezek az évfolyamokon érvényesülhet az érdemjegyekkel történő minősítés (az ötfokú skála), mivel ez esetben a tanuló teljesítményét nem önmagához, hanem már társai teljesítményéhez, illetve a tantervi követelményrendszerhez mérjük.

A 11. és 12. évfolyam tanulói a fenti elvek alapján a tanév végén osztályzatot is kapnak.

A tanulók teljesítményének értékelése során meg kell vizsgálni, milyen mértékben sajátította el az új ismereteket, birtokába jutott-e az ismeret-, és tapasztalatszerzés aktuális formáinak, képes-e a szerzett tapasztalatok, ismeretek elvárt alkalmazására és bemutatására. Hol tart, illetve hová jutott el a fejlesztett szociális és individuális képességek tekintetében és a többi, adott tantárgy által ápolt kulcskompetenciához tartozó képességek, készségek terén.

A szummatív értékelés során a tantárgyi tartalom válik dominánssá, mely a korábbi évfolyamokon is megjelenhetett már százalékos formában kifejezve. A százalékos értékeknek a záróvizsgák rendjéhez igazodó átváltásával születhetnek meg az osztályzatok.

A százalékos formában megjelenő értékelések átváltása érdemjegyekké

80–100% elérése esetén jeles (5)

60–79% elérése esetén jó (4)

40–59% elérése esetén közepes (3)

25–39% elérése esetén elégséges (2)

0–24% elérése esetén elégtelen (1)

IV.10. Az integrált nevelés programja

Az integrált nevelés iskolánkban

A Waldorf pedagógiai szemlélet közel áll az integrációs nevelési formához, hiszen felismeri és tiszteletben tartja a tanulók közötti egyéni különbségeket, függetlenül attól, hogy azok miből erednek, és az iskolai élet mely területén jelennek meg.

Ez a szemlélet a Waldorf-iskola egész életét áthatja: megjelenik az osztálytermi munkában és a tanórán kívüli nevelési helyzetekben, a tanári kollégium munkájában, valamint a szülőkkel való kapcsolatban is.

Az adott korosztály fejlődési sajátosságait tartja szem előtt, ehhez rendeli az aktuális osztályfokon a tananyagot.

Szöveges értékelést alkalmaz, melyben a tanuló önmagához mért fejlődését is megjeleníti.

A teljes személyiség fejlesztésére törekszik, nem pusztán a tudás megszerzésére koncentrál, a nevelési tanítási folyamatban is támogatja a tanulói sokféleséget.

Fontosnak tartja, hogy minden gyermek a lehető legnagyobb aktivitással vegyen részt a tanulási folyamatban.

Fontosnak tartja a tanulást támogató környezet kialakítását, elkötelezett abban, hogy felismerje a tanulás és a részvétel akadályait és mérsékelje azokat.

A Waldorf-iskolák szemlélete (részletesen lsd. a Waldorf-pedagógia célkitűzései feladata, szemlélete fejezetben) mindezek mellett tükrözi az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról, a 2003/CXXXV törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség biztosításáról, valamint a Nemzeti Köznevelési Törvény irányelveit. A sajátos nevelési igényű tanulók (továbbiakban SNI-tanulók) nevelési-oktatási

folyamatában a Waldorf-iskolák a 110/2012-es kormányrendelet 1. melléklet 12.1 pontja szerinti alapelveket követik.

Nevelési, oktatási folyamatainknak mindig is lényeges eleme volt a közös felelősségvállalás. Ennek értelmében a pedagógusok, a tanulás-tanítást speciális szakmai kompetenciák alapján segíteni tudó különböző szakemberekkel együtt a szülők folyamatos bevonásával végzik pedagógiai munkájukat.

Mindezek alapján a 2011. évtől a tanári kollégium, a szülők közössége és a fenntartó együttesen elkötelezte magát arra, hogy intézményünkben az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek is felvételt nyerhetnek:

- látási fogyatékos tanulók
- hallási fogyatékos tanulók
- értelmi fogyatékos tanulók
- beszédfogyatékos tanulók
- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók
- autizmus spektrumzavart mutató tanulók.

Az SNI-tanulók nevelési, oktatási, fejlesztési alapelveinek meghatározásában, a nekik szóló pedagógiai program elkészítésénél a kerettanterv részét képező „Különleges bánásmódot igénylő diákok a Waldorf iskolákban” című dokumentumban leírtak ide vonatkozó részei az irányadók, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, a Nat és az Irányelv ide vonatkozó előírásainak, ill. a Waldorf szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógusok által kidolgozott SNI-tanulók iskolai oktatásának irányelveiről szóló dokumentum iskolánkra vonatkozó részének figyelembevételével. Mindezt összhangba állítva iskolánk célkitűzéseivel és lehetőségeivel, a szülők elvárásaival és az általunk nevelt-oktatott tanulók sajátosságaival.

Törekvésünk elején tisztáztuk, hogy hogyan értelmezzük iskolánk pedagógiai gyakorlata szempontjából az integrált nevelés fogalmát. Tapasztaltuk, hogy még sok előítélet és szorongás nehezíti a másság valódi megértését és elfogadását. A szülőkkel folytatott beszélgetésekben láttuk, hogy a félelmek oldása csak is a gyakorlatban, a közvetlen tapasztalat útján lehetséges. A szülők ugyanis ekkor megtapasztalják, hogy saját gyermekük nem kerül hátrányba azok miatt, akiknek a nevelése, tanítása speciális pedagógiai segítséget igényel. Felismertük azt is, hogy az iskolában tanító pedagógusok az integrált nevelés bevezetésekor új feladatokkal találkoznak, és erre megfelelően fel kell készülni (gyermekismeret, biográfia-ismeret, szakvélemény-értelmezés, tanácsadás szülőknek, együttműködés a fejlesztő szakemberekkel, új kompetenciák kialakítása stb..).

Az iskola a 20-25 fős tanulócsoportokkal olyan szociális környezetet teremt minden gyermeknek, amelyben a tanulók megtapasztalhatják egymás képességeinek, viselkedésének eltéréseit. A gyermekek közötti egyéni különbségek, eltérő személyiségvonások megtapasztalása mind a csoport, mind a pedagógus számára sokféle lehetőséget kínál a szociális képességek megismerésére, nevelésére. Ebből következően az integrált nevelés nem csupán az integrált gyermeknek jelent segítséget, hanem az osztály valamennyi tagja számára

fontos. Iskolánk osztályaiban az integráltan tanuló SNI tanulók létszáma maximum 2fő, felvételük egyéni elbírálás alapján, az iskola általános felvételi rendje szerint történik.

Az integrált nevelés elfogadtatása érdekében segítő hatású, ha az osztálytanító tapasztalatairól rendszeresen tájékoztatja az osztályba járó tanulók szüleit, segít a felmerülő kétségek feltárásában; a többi tanuló elfogulatlanságának megőrzésében ill. kialakításában; tapasztalatait megosztja a konferencia tagjaival és a felmerülő szervezési, pedagógiai problémák esetén közreműködik annak megoldásában.

A gyermeki fejlődés szakaszai az integráció tükrében

A Waldorf-pedagógia a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is abból indul ki, hogy a gyermekek fejlődésének vannak általános jellemzői. Ezek közül is kiemelten tartja szem előtt az ember hármas tagozódású felépítését: 1.) A fej-idegrendszer (központi helyet foglal el az embert átható életfolyamatok szintézisében, az érzékelésben és tudatossá válik a gondolkodásban). - 2.) A légzés- és keringési rendszer (központi szerepe van az életfolyamatok ritmusának fenntartásában, az érzelmi élet kialakulásában). - 3.) Végtag-anyagcsererendszer (központi feladata a táplálkozás, kiválasztás, szaporodás, helyváltoztató mozgás stb. kivitelezése, az ember akaratát megnyilvánulásának a hordozója).

A gyermek fejlődésének hét éves szakaszait e hármas tagozódású felépítés határozza meg: minden hétéves periódusban más-más testi/lelki fejlődési folyamatok dominálnak.

A Waldorf-gyógypedagógia alap gondolata, hogy a fejlődési zavarokat, fogyatékoságokat úgy tekinti, mint az ember szellemi-lelki erői és testi szervezete között fennálló együttműködési deficitet. Ebben az összefüggésben maga az ember szellemi individualitása nem sérült, azonban a képességek fejlődésére gyakorolt hatását a test és/vagy a lélek sérülése folytán csak részben, hiányosan fejtheti ki. Az integrált nevelés, - oktatás arra törekszik, hogy a lelki és testi sérülés megsegítése által mennél nagyobb lehetőséget biztosítson a gyermeki fejlődés során a szellemi individualitás számára a benne rejlő képességek kibontakoztatására.

Iskolánkban az integrált nevelés 1-12. osztályra vonatkozik. A gyermek aktuális állapotának megértéséhez azonban szükséges az első életkori szakasz (0-7 év) ismerete is. A későbbi sajátos nevelési igény nagy valószínűséggel ugyanis már az iskoláskor előtt is megmutatkozik. Feltűnőbb esetekben az orvosi, pszichológiai, pedagógiai, gyógypedagógiai diagnosztikai eljárások hívják fel a figyelmet a gyermek fejlődésének eltéréseire. Ezek a vizsgálatok segítenek felderíteni azt, hogy az adott gyermek esetében milyen test/lelki okok miatt és milyen fejlődési területeken jelentkeznek a sajátos nevelési igény.

Intézményünkbe felvehető SNI-s gyermekek

Az orvos megállapítja, hogy az eltérő/elmaradó fejlődés esetén fennáll-e valamilyen organikus, szervi elváltozás. További szakemberek megvizsgálják azt, hogy milyen környezeti (családi, szociális, óvodai, iskolai stb.) hatások befolyásolták vagy idézhetők elő a gyermek lassú fejlődését, viselkedési és tanulási problémáit. A gyermek testi/lelki fejlődéséről készített szakvélemény tartalmazza azt, hogy a sajátos nevelési igény milyen

nevelési/fejlesztési feladatokat jelent a pedagógus, az iskola számára, valamint azt is, hogy lehetséges-e a gyermek integrált iskolai nevelése. A vizsgálatok minden esetben a szülő egyetértésével történnek.

A felvételről való döntés előtt minden esetben mérlegelni kell, hogy a felételre jelentkező sajátos nevelési igényű gyermeknek milyen fejlesztő környezetre, illetve milyen szaktudásra van szüksége. A sajátos nevelési igényű gyermekek felvételi rendje az iskolánkban minden gyermekre érvényes felvételi folyamattal azonos. A felvételről való döntés előtt azonban az osztálytanító a gyógypedagógussal együtt a gyermeket még várhatóan tanító szaktanárok elé tárja a gyermek nehézségeit és az azzal kapcsolatos várható pedagógiai feladatokat, megismertetik őket a szakértői bizottság véleményével, s ezek alapján közösen hoznak döntést a felvételről. A folyamatot a Tanári Kollégium jóváhagyása zárja. Amennyiben egy, már intézményünkben tanuló gyermek sajátos nevelési igényére később derül fény, szintén a fenti folyamat után történik döntés tanulmányainak intézményünkben való folytatásáról.

A pedagógiai diagnosztikai folyamatban szintén közreműködik az integrált nevelést vállaló osztálytanító. A gyógypedagógussal (esetenként más terapeutákkal: gyógyeuritmista, Ligetszépe meseterapeuta, Extra Lesson tanár, craniosacralis terapeuta, Bothmer-gimnaszta) közösen alakítja ki a fejlesztési irányokat, a konkrét tennivalókat. Megfigyeléseit, a tanévek befejezése előtt (szükség esetén tanév közben) a gyermeket nevelő valamennyi pedagógussal, az iskolaorvossal, majd ezt követően a szülővel is megbeszéli. Megállapítja a gyermek állapotában bekövetkező változásokat, áttekinti az eddig nyújtott pedagógiai segítség eredményességét (vagy eredménytelenségét) és közösen elhatározzák a következő időszakra szóló pedagógiai/terápiás tennivalókat. Abban az esetben, ha az osztálytanító és a szaktanárok integrációs törekvése, a gyógypedagógus és más terapeuták fejlesztő munkája ellenére egy sajátos nevelési igényű gyermek fejlődése intézményünkben eredménytelennek bizonyul, az osztálytanító felülvizsgálati kéréssel fordulhat a Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsághoz.

A fejlődési eltérések esetén a megfelelő pedagógiai környezet és gyógyító pedagógiai segítség mellett nélkülözhetetlen a szakorvos segítsége.

A gyógypedagógiai és segítő terápiás tevékenység iskolánkban

Intézményünk az integrált nevelés bevezetése óta gyógypedagógust alkalmaz. A gyógypedagógus együttműködik az osztálytanítóval és a gyermeket nevelő minden más pedagógussal, ha szükséges szakorvossal, illetve a szülőkkal. Gyógypedagógiai szempontból értelmezi a gyermekről készített orvosi, pszichológiai, pedagógiai szakvéleményt. Iskolánk célja olyan gyógypedagógus alkalmazása, aki rendelkezik Waldorf-pedagógiai ismeretekkel is. Ennek a tudásnak a segítségével képes kiegészíteni a szakértői vélemény pedagógiai

megállapításait és elkészíteni minden sajátos nevelési igényű gyermek számára a gyógyító pedagógiai tevékenység egyéni fejlesztési tervét. Ebben a tervezésben figyelembe veszi a gyermek előéletét (anamnézis), aktuális viselkedését, testi/lelki állapotát, a gyermek szociális kapcsolatait a családban és az iskolai csoportban, egészségi állapotát (betegségek, bioritmus, fáradtság stb.), az iskolai foglalkozások iránti érdeklődését, a gyermek értelmi, érzelmi és akarati megnyilvánulásait a gondolkodásban, a beszédben, a mozgásban és a mindennapi élethez, valamint a tanuláshoz szükséges tevékenységekben. Megfigyelései alapján a fejlesztő/terápiás foglalkozások megkezdésekor, illetve meghatározott időszakonként diagnosztikus jellemzést készít a gyermekről.

Az iskola napirendjébe illeszkedően egyéni vagy kiscsoportos foglalkozást tart az érintett gyermekeknek. A fejlesztési terv alapján meghatározott feladatairól és a fejlesztő foglalkozáson tapasztalatról egyéni fejlődési naplót vezet. A foglalkozások folyamatát, irányát, eredményeit időről-időre megbeszéli a szülőkkel és a gyermekkel foglalkozó többi szakemberrel. A gyógypedagógus attól függően, hogy milyen szaktudásból szerezte a diplomáját vállalhatja a szakmai kompetenciájának megfelelő fejlesztő/terápiás foglalkozások megtervezését és vezetését, ajánlhatja iskolánk terapeutáinak segítségét (gyógyeuritmia, Bothmer-gimnasztika, Ligetszépe meseterápia, craniosacralis terápia), illetve ajánlhat egyéb, intézményen kívüli segítő terápiát (pl.: antropozófus orvost, művészeti terápiát, ritmikus masszázst, stb). Minden esetben a Waldorf-iskolai nevelés elvárásainak megfelelően, a gyermek osztálytanítójával és a szülővel szorosan együttműködve. A rehabilitációs órák keretét egyénileg és a törvénnyel összhangban határozza meg százalékos mutatók szerint. Amennyiben a gyermek nem fejlődik vagy állapota romlik, különösen indokolt a saját szakmai kompetenciáját meghaladó kérdésekben a megfelelő szakemberekkel való konzultáció. A gyermekről készült minden vizsgálati anyagot (szakvélemény, anamnézis, terápiás javaslat stb.), gondosan megőrzi és a gyermek fejlesztéséről készült dokumentációkkal együtt (egyéni fejlesztési terv, megfigyelések, szülők véleménye stb.) gyermekenként külön-külön mappában gyűjti, természetesen a szakmai titoktartás kötelezettsége mellett. Az év végi bizonyítvány megírásakor mindezzel segítve a pedagógusok munkáját.

Intézményünk oligofrén és szurdopedagógia-szurdologopédia szakos gyógypedagógust alkalmaz, aki emellett a Waldorf irányultságú Extra Lesson segítő terápiás eljárással fejleszti a gyermekeket.

Az Extra Lesson fejlesztő eljárás indirekt módon, mozgás-, rajz- és festésgyakorlatok segítségével fejleszti a szenzomotoros rendszert, a szenzoros integrációs képességet, ezáltal a kognitív képességeket, melyek együttesen a tanulási teljesítmények javulásához vezetnek. Hatékony eljárás tanulási és/vagy viselkedési zavarok esetén. Specifikus feladatai az egyes életkoroknak megfelelő bontásban jelennek meg a következő területeken: mozgáskoordináció, testtudat és térészlelés, finommotorika és vizuomotoros koordináció, vízszintes- és függőleges középvonali sorompó oldása, dominancia erősítés. Az Extra lesson terápiás segítő pedagógus a mindenkori 2. és 6. osztályban felmérést végez az osztálytanító segítségével. A felmérés eredményének kiértékelése után tanácsaival segíti az osztálytanító további munkáját. Szükség

esetén egyes tanulók egyéni megsegítését kezdeményezi. A felmérésen tapasztaltokról a szülőket szülői esten illetve érdeklődés esetén egyéni beszélgetés keretén belül tájékoztatja.

Intézményünk néhány szaktanárának terápiás szakirányú végzettsége lehetővé teszi, hogy az alább felsorolt terápiás foglalkozásokkal is segítsük a gyermekeket.

A Ligetszépe meseterápiás módszer középpontjában az ember harmonizálása áll a test, a lélek és a szellem egyensúlyba hozásával. Preventív és gyógyító céllal, egyéni formában alkalmazható. A személyiségfejlesztő és – harmonizáló munka mellett, az egyéni életútban felbukkanó traumatikus események hatását oldja fel a mesék és történetek segítségével. Az Extra Lesson órákhoz hasonlóan a cél eléréséhez itt is fontos a folyamat, ezért az ideális terápia 5-6 alkalomból áll, melyek során egy-egy mesével vagy történettel foglalkozunk. A rövid mozgásos előkészítést a történet meghallgatása követi, majd a művészetek vagy a játék segítségével van lehetősége a gyermeknek feldolgozni a hallottakat. A mesék kiválasztása személyre szabottan, részletes írásos anamnézis és személyes beszélgetés alapján történik.

A gyógyeuritmia az euritmia mozgásművészet gyógyító-terápiás ága. Maga az euritmia szó jó, harmonikus ritmust jelent. A gyógyeuritmia, mint terápiás eljárás a beszédhang-képzés mozgásmechanizmusainak metamorfózisait az egész test mozgásaira terjeszti ki. Célja az ember és a környezet viszonyának harmonizálása, ezért elsősorban a légzésen át fejti ki hatását. A törzzsel és a végtagokkal végzett speciális, tudatosan felépített ritmizált mozgások a vérkeringés az anyagcsere- és a légző-rendszer fiziológiai és funkcionális folyamataira és az idegrendszeri folyamatokra hatnak. Így hatékonyan oldja a másodlagos pszichés tüneteket: pl. a szorongást, az agressziót a kényszerességet és a hangulatingadozást. Segítséget nyújt a gyermeknek a tér és az idő átlátásához, struktúrájának megéléséhez. Minden olyan esetben jó eredménnyel használható, amikor a tanulási- és/vagy viselkedési nehézségek mögött a testtudat, a mozgáskoordináció, a térészlelés és a ritmikus képességek fejlődési zavara figyelhető meg. A kognitív funkciók közül leginkább a figyelemkoncentrációt az észlelést és az emlékezetet fejleszti. Alkalmas pszichés, légzőszervi, keringési, emésztőszervi vagy mozgásszervi betegségek kezelésére is, amennyiben a gyógyeuritmista az iskolaorvossal vagy szakorvossal rendszeresen konzultál.

A Térdinamika mozgásterápia a Waldorf-iskolában használatos Bothmer-gimnasztika terápiás szemléletű felerősítése. Fő alapelve, hogy a bennünket körülvevő tér megértésével és átélésével, elérhető a mozgás gyógyító eszközként való felhasználása. A gyógyító mozgás közvetlenül hat a fizikai testre, építő és kiegyensúlyozó hatással van a vesztibuláris, a kinesztetikus proprioceptív és a viszcerális rendszerre. Erősíti a saját test érzetét, ezáltal az Én-tudatot. Részei: Bothmer-gimnasztika gyakorlatok, koncentrációs-, ritmus-, ügyességi-, koordinációs gyakorlatok, játékok, atlétikai elemek, képzeletfejlesztő játékok. A mozgáson keresztül, a fizikai testen és testtel dolgozva igyekszik e módszer visszaállítani az ember, mint testi, lelki, szellemi lény egyensúlyát. A gyakorlatok lehetséges kiegészítője a Pressel-masszázs.

Craniosacralis terápia

A Craniosacralis terápia egy gyengéd, manuális gyógmód, mely a nemrégiben felfedezett élettani rendszer, a craniosacralis rendszer működésének harmonizálására irányul.

A módszert tudományos kutatásokra alapozva Dr. John Upledger amerikai oszteopata orvos fejlesztette ki az 1970-es években.

A craniosacralis rendszer a szív-és érrendszer, valamint a légzőrendszer mellett egyike testünk három legfontosabb, önálló ritmussal rendelkező élettani rendszerének. Magában foglalja a központi idegrendszert, mely kapcsolatban áll testünk összes szervével, illetve szervrendszerével. Így a craniosacralis rendszer működésének harmonizálása az idegrendszeri funkciók helyreállításán keresztül pozitív hatást gyakorol a szív működésre, a vér-, és nyirokkeringésre, a légzésre, a mozgásszervrendszerre, az immunrendszerre, a hormonális működésekre, illetve a mentális és érzelmi állapotra.

A terápia lassú, finom, érintéshez hasonló ún. mikromanipulációs technikák alkalmazásával a koponyacsontok mobilitásának helyreállítását, a koponyán belüli membránrendszer feszüléseinek oldását, és ezen keresztül az idegi funkciók javítását, a kötőszövetek lazítását, az ízületek mobilizálását, illetve az izmok relaxációját célozza. A paraszimpatikus idegrendszeri működés fokozásával a test nyugalmi állapotának elérése a lelki és szellemi működésekre is jótékony hatással van.

A Craniosacralis terápia jó eredménnyel használható az alábbi esetekben:

- krónikus fájdalom
- fejfájás, migrén, szédülés
- krónikus melléküreggyulladások, középfülproblémák, fülzúgás
- reflux, emésztési zavarok, krónikus bélbetegségek
- fogászati-, és állkapocsízületi problémák
- motoros koordináció zavarai
- csecsemőkori problémák: szopási, nyelési zavar, hasfájás, alvásproblémák
- plagiokefalia, KISS szindróma, tartási aszimmetriák, ortopédiai problémák
- kancsalság
- megkésett beszédfejlődés
- szenzoros integrációs zavar
- hiperaktivitás
- dyslexia, dyscalculia
- autizmus
- viselkedésproblémák
- tanulási nehézség
- legyengült állapot, krónikus fáradtság, depresszió, szorongás, az érzelmi élet zavarai

A gyógypedagógus vagy a terapeuta látogatja az osztály tanítási óráit, megfigyeli az SNI gyermek órai munkáját, kapcsolódását az osztályközösséggel, együttműködését az osztálytanítóval és társaival. A gyógypedagógus segít az osztálytanítónak megtalálni a megfelelő eszközöket, módszereket az SNI tanuló lehető legoptimálisabb órai részvételének

biztosítása érdekében. A gyógypedagógus tanácsokat ad a szülőnek az otthoni környezet és szokások legmegfelelőbb kialakításához, a gyermek tanulmányainak otthoni segítéséhez. Iskolánk, a gyógypedagógusa szakterületén kívül eső nehézségek megsegítésére a pedagógiai szakszolgálat által kijelölt utazó gyógypedagógus munkáját, újabban az EGYMI utazó gyógypedagógus hálózat segítségét veszi igénybe. Szintén a pedagógiai szakszolgálatnál kezdeményezheti - az osztálytanító, szülő, gyógypedagógus közös véleménye alapján - a már iskolánkban tanulmányait megkezdő gyermek pedagógiai, pszichológiai, orvosi vizsgálatát, nyomonköveti a felülvizsgálatok időpontját.

A gyógypedagógus és a terapeuták is időről-időre részt vesznek azokon a továbbképzéseken, amelyek egész személyiségüknek, egyes képességeiknek vagy általános szaktudásuknak gyarapítását célozzák.

Az integráltan tanuló gyermek fejlesztési lehetőségei a Waldorf iskolában

Az integráltan tanuló gyermekek különleges figyelmet és segítő foglalkozást igényelnek. Pedagógiai szempontból indokolt, hogy a fejlődésében elmaradó gyermek is lehetőleg az életkorának megfelelő osztályba kerüljön. Ez az osztálytanítónak és a többi pedagógusnak is mindenképpen több felkészülést jelent. A gyermek fejlődési elmaradása lehet olyan mértékű, hogy nem képes jelentős külön segítség nélkül fejlődni. Ilyen esetekben szükséges lehet a gyermeket a tanítás egyes szakaszaiból kiemelni, és egyéni vagy kiscsoportos foglalkozás keretében fejleszteni. Emellett szükséges lehet az is, hogy az osztálymunkában egyéni feladatokat, több segítséget biztosítsanak a számára. A gyermek terhelhetőségének figyelembevételével a tanítási órákon kívül egyéni rehabilitációs/habilitációs órákra is szükség lehet. Minden esetben figyelembe kell vennünk a közoktatásban ma rendelkezésre álló, az egyes fogyatékosági területekre kidolgozott sérülésspecifikus terápiákat, biztosítanunk kell ezek végzéséhez a megfelelő szakembert (az aktuális szükségletnek megfelelően kerül megbízásra, így lehet óraadó vagy részállású is). A foglalkozásokat végző szakember szintén egyéni fejlesztési tervet készít, a foglalkozások időpontját, rendszerességét és tartalmát a fejlődési naplóban rögzíti.

A sérülésspecifikus ellátás nemzeti köznevelési törvény által szabályozott módja a különböző fogyatékosági területekre nézve, illetve megvalósulásának lehetőségei iskolánkban:

látássérültek esetében: látásnevelés (tiflopedagógus, látássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógus), aki az érzékszervi fejlesztés mellett az információ felvétel és a tanulási folyamatok megsegítését is végezheti; - iskolánkban utazó tiflopedagógus által

hallássérültek esetében: hallásnevelés és beszéd- és nyelvi fejlesztés (az előbbi szurdopedagógus vagy hallássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógus, utóbbit e mellett logopédus is végezheti); - iskolánk gyógypedagógusa által

tanulásban akadályozott tanuló kognitív és tanulási képességeinek fejlesztése (oligofrén pedagógia vagy tanulásban akadályozottak pedagógiája szakos gyógypedagógus végezheti, egyéb járulékos megsegítésüket pl. olvasás-, számolászavar logopédus is végezheti); - iskolánk gyógypedagógusa által

beszéd fogyatékos tanuló beszéd- és nyelvi fejlesztése, valamint az írott nyelvi zavar kezelése (logopédus vagy logopédia szakos gyógypedagógus végezheti); - utazó logopédus által

a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulók sérülésspecifikus fejlesztése magában foglalja a megismerőfunkciók direkt vagy indirekt fejlesztését, valamint különböző, szintén direkt vagy indirekt viselkedésmódosító terápiákat, diszkalkúliások esetében a diszkalkulia terápiát (elsősorban pszichopedagógus, vagy pszichopedagógia szakos, de egyéb más szakos gyógypedagógus is képesített ezek elvégzésére). – iskolánk gyógypedagógusa, ill. utazó gyógypedagógus által

Az enyhébb tünetekben megmutatkozó beilleszkedési (szocializációs) nehézségek, vagy a tanulást nehezítő részképesség-zavarok a Waldorf-iskola tanítási, nevelési eljárásaival kedvezően befolyásolhatók. Mind e mellett ilyen esetekben is szükség lehet a megfelelő kompetenciával rendelkező gyógypedagógusok, terapeuták közreműködésére. Az osztálytanító a naponkénti főoktatáson belül nagyon eredményesen fejlesztheti ezen gyermekeket.

Az osztálytanító, a szülő és más segítő szakemberek együttműködésével, az iskolába lépés előtt hiányosan kialakult képességeket a 6/7. életévtől még eredményesen lehet pótolni. Ehhez az elsős osztálytanító a gyógypedagógus és más terápiás szakemberek segítségével fejlesztő programot állíthat össze, amelyben fontos szerepet kap a helyes mozgásminták megtapasztalása, a jó térérzékelés, az alapérzékszervek gyakorlása (művészeti tevékenységek), a figyelem megerősítése. Az első osztályos tananyagban a sok ritmikus készségfejlesztő gyakorlat jó esélyt ad a gyermeknek az előforduló képességbeli kialakulatlanságok rendbehozására. Ha szükséges, mindez még a második osztályban is folytatható, ill. külön foglalkozás keretében a gyermek további segítséget is kaphat. A későbbi tanévekben ez az egyéni megsegítés szintén rendelkezésre áll a gyermek fejlettségétől, sajátos nevelési igényeitől függően.

A Waldorf iskolai osztálytanító általában 8 évfolyamra vállalja a gyermekek nevelését, tanítását, tehát személyes felelőssége is, hogy minden gyermek számára biztosítsa az iskolai évek alatt a lehető legteljesebb fejlődést. A szaktanárok is az osztálytanító segítségével lépnek be ebbe a tanítási –nevelési folyamatba. Az iskolában dolgozó segítő, fejlesztő, terápiás szakemberek feladata pedig, hogy segítsék a gyermek fejlődését és az osztálytanító, valamint a szaktanárok nevelő-oktató munkáját.

A Waldorf-iskola a civilizációs ártalmakkal, a környezet szennyezésével szemben megelőző, harmonizáló, kiegyenlítő hatást fejt ki sajátos gyermekszemlélete és az erre épülő nevelési programja, tanterve, valamint tanítási módszerei által. A rohanó élettempó, a gyakran zaklatott környezet kevésbé segíti elő a tanulási képességek kibontakozásához szükséges testi/lelki alapokat. Éppen ezért a Waldorf iskolai ritmikus napirend, az érzékelés védett fejlődése, a mozgás összerendezettségének kialakítása, a kézműves és művészeti tevékenységek, az életkornak megfelelő házimunka, a természet értékeinek tisztelete egy nagyon tudatos nevelési munkával támogatja a gyermek egyéniségének megfelelő egészséges fejlődést.

A Waldorf-iskola tantervi sajátosságai és az integrált nevelés

A Waldorf-iskola tanterve vertikális és horizontális felépítésű, vagyis tartalmazza az egyes fejlesztési területek, műveltségtartalmak egymásra épülését az 1-12. osztályig, valamint leírja külön-külön minden osztályfokon az adott évfolyam tantárgyainak tartalmát, a módszeres eljárásokat, az adott életkor fejlődési jellemzőit. Különösen fontos a főoktatás epocháinak és a szaktárgyak óráinak az összehangolása. Az integrált nevelés esetén az életkornak megfelelő osztályfok és a sajátos nevelési igényű gyermek egyéni képességszintjének az összehangolása nehéz, de megoldható pedagógiai feladat.

Figyelembe kell venni az egyes fogyatékosági területekre jellemző eltérő fejlődésmenetet mely megjelenhet: az érzékszervi- mozgásos funkciók, a megismerő funkciók, a kommunikáció, a szociabilitás, a tanulási teljesítmények szintjén egyaránt.

Fontos figyelembe venni, hogy az egyes fogyatékosági területek maguk is inkább gyűjtő megnevezések, ezeken belül igen sok fajta, gyakran eltérő tünetekkel rendelkező kórkép található, melyek súlyossága egyénenként is nagy különbségeket mutat, ezért egymástól eltérő megsegítést igényelnek.

-A látási fogyatékos tanuló esetében fontos, hogy egyoldalú nehézségét a többi érzékelési folyamat intenzív fejlesztésével kompenzáljuk, ügyeljünk rá, hogy a tanórai információátadás multiszenzoros jellegű legyen (hallás, tapintás, ízlelés, szaglás, hő érzékelés, mozgásérzékelés, egyensúly-érzékelés), hogy elegendő érzékleti benyomás álljon rendelkezésre a látássérült számára is. A születésétől fogva látássérült gyermek mozgásfejlődése beszűkül, lényegesen meglassul tipikus fejlődésű társaihoz képest. Megismerő funkciói általában erősen, fejlődnek, főként absztrakt gondolkodása, mivel ez jó kompenzációs lehetőséget biztosíthat számára a hiányos érzékszervi tapasztalás kiegészítésében. A kommunikációs csatornákat tekintve nonverbális kommunikációja beszűkült lehet, ez egyaránt vonatkozik testi gesztusokra és mimikára, ezt esetenként intenzívebb verbális kommunikációval kompenzálja. Tanulási teljesítményeinek alakulásában fontos szerepet játszanak a speciális segédeszközök és a tananyag akadálymentes hozzáférése, valamint a sérülés-specifikusan alakított számonkérés: pl. szóbeli ismeretközlés túlsúlya, abacus, tapintható ábrák, Braille-írással készített vagy akadálymentesített elektronikus alapú dolgozatok.

-A hallási fogyatékos tanuló, nagyothalló és siket tanulók hallásvesztése a fontosabb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy a hangos beszéd hallás útján történő megértésére nem, vagy csak kisebb részben képesek. Így a tipikustól eltérő lehet a szóbeli és az írott nyelvi kommunikáció (beszédértés, szövegértő olvasás szókincs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.) fejlettsége. Így a hallássérült tanuló beszédteljesítménye általában nem korrelál életkorával, ugyanakkor más kommunikációs csatornákon élénk kapcsolattartást folytat: pl. jelnyelv használat. A megismerőfunkciók fejlődésében az absztrakció nehézségével küzdhet, az elvont gondolkodás kialakítása a tipikustól eltérően haladhat. Fontos számára a tanulnivaló vizuális, vagy más érzékleti csatornára való leképezése. A verbális tanulási teljesítmények esetében nagy hátrányba kerül, míg a

performációs jellegűeknél jól teljesíthet. A szociális kapcsolatok építésében is segítséget igényel eltérő kommunikációja miatt.

-A tanulásban akadályozott tanulók az idegrendszer enyhe, különféle eredetű, örökölt vagy korai életkorban szerzett sérülését és/vagy funkciózavarát mutatják. Legfontosabb jellemzőjük a megismerő funkciók meglassúbbodott fejlődése, melynek következményei az érzékelés-észlelés, a kivitelezés-végrehajtás, a szocio-emocionális területeken, valamint a kommunikáció terén egyaránt jelentkezhetnek. Gyengébb tanulási teljesítményüket főként a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás nehézségei, az ezzel járó meglassúbbodott munkavégzés, valamint a nyelvi megértés és kifejezőkészség területén mutatott esetleges gyengeségük magyarázza. Tanulási tempójuk differenciáltan lassabb haladást igényel. A gyakorlás mennyisége és a számonkérés módja is pszichés teljesítményeikhez kell, hogy igazodjon.

A tanulásban akadályozott tanulók között nagy interperszonális különbségek mutatkoznak, közös jellemzőjük az enyhe intellektuális képességzavar, a kognitív funkciók meglassúbbodott vagy eltérő fejlődése, melynek következtében adaptív funkcióik lassabban vagy hiányosan alakulnak ki. Érzelem, vagy viselkedésszabályozás eltérően, bizonytalanul működik. Esetükben az átlagnál gyakoribb az érzékszervi, motorikus vagy beszédfejlődési zavar előfordulása, társult, vagy következményes sérülésként.

A tanulási-tanítási folyamat szempontjából érdemes figyelembe vennünk a következő erősségeket:

-Az önellátásban ügyesen működhetnek.

-Praktikus cselekvésekben és munkajellegű tevékenységekben jól megállják a helyüket.

A tanulási-tanítási folyamat szempontjából érdemes figyelembe vennünk a következő nehézségeket:

-Kommunikációs készsége nyelvhasználata általában éretlenebb, konkrétabb.

-Beszéde kevésbé formált vagy összerendezett lehet.

-Nehézségei lehetnek a szociális jelzések, gesztusok felismerésében.

-Nehezen érti meg és tartja be a játékszabályokat.

-Barátságok kialakításában és fenntartásában ügyetlenebb.

-Komplex, elvonatkoztatást igénylő tevékenységekben, pl. bevásárlás, pénzügyek ügyetlenebb

Az értelmileg akadályozott tanulók fejlődése nagy egyéni változatosságot mutat, esetükben mérsékelt, vagy súlyos fokú intellektuális képességzavarral kell számolnunk. Emiatt jelentős nehézségeik vannak a környezethez való adaptációban. Ezek megmutatkozhatnak az önellátási, életvezetési feladatok megoldásában, a társadalmi elvárásokhoz való alkalmazkodásban, mindezekben feltehetőleg tartós támogatásra van szükségük a felnőttkorban is. A különböző adaptív jártasságok szintje egyénen belül is nagy különbségeket mutat egyesek, szinte épek lehetnek, míg mások súlyosan akadályozzák az életvezetést.

Az értelmileg akadályozott tanulók kognitív fejlődése jelentősen módosul. Jellemző a központi idegrendszer (esetenként a környéki idegrendszer) struktúrájának és funkcióinak átfogó érintettsége. Ezek határozzák meg a kognitív képességek eltéréseit. Leggyakrabban az észlelési, feldolgozási funkciók rendelkeznek gyengébb, ritkább idegrendszeri asszociatív

kapcsolatokkal. Jellemező lehet a figyelem ingadozása, csapongása vagy megtapadása. Ennek következtében az érzékelés differenciálatlanabb lehet, nehezebb ezáltal a releváns szűrése, feldolgozása. A munkamemória kisebb elemszámmal dolgozik, ezért a hosszú távú memóriában nehezen tapadnak meg a tanult elemek. A gondolkodásban sztereotípiák, megtapadások, rigiditás mutatkozik. Ennek következtében gyakorta találkozunk a kommunikációs, a pszichés, a szociális és a motoros képességek terén is meglapított vagy eltérő fejlődéssel, esetleg az egyes területek egymáshoz képest is eltérő ütemével.

A tanulási-tanítási folyamat szempontjából érdemes figyelembe vennünk a következő erősségeket:

- Jó utánzási képesség, mely a magasabb életkorokban is megmarad.

- Tanult rutinok, szabályok szituációhoz kötött, kulcs inger alapján működő automatikus felidézése, biztos alkalmazása.

- Vizulás megsegítésre (hívókép, piktogram) jól reagál.

- Érzelmi kötődése erős.

- Jó a monotonitáérés.

- Az egy szempont mentén történő ítéletalkotás, az egyenes, egyszerű összefüggéspár átlátása jól működik.

A tanulási-tanítási folyamat szempontjából érdemes figyelembe vennünk a következő nehézségeket:

- Meglapítottodott fejlődési tempó, mely a tanulási folyamatok elnyújtottságához vezet, melyben sajátos ritmusban váltják egymást a megtorpanások, fejlődési platók és meredek fejlődési ívek.

- Az egyenetlen, töredezett képességprofil.

- A saját tudására való hiányos vagy korlátozott belátás.

- Gyenge belátás az elsajátítandó tudás jelentőségére vagy hasznára vonatkozóan.

- A feltehetően hiányos szituációelemzésből fakadó belső motiváltság és/vagy explorációs késztetés alacsonyabb szintje, mely akár felnőtt korban is érzelmi alapú marad.

- A kommunikációs helyzetek feldolgozásának nehézségei, a beszédértés és/vagy produkció alacsonyabb szintje, korlátozott volta, esetleg a nonverbális jelzések pontatlan észlelése.

- A tudás alkalmazásának nehézségei (gyenge általánosítási, és transzferhatás).

- A beszéd fogyatékos tanulók körébe soroljuk nem csak a nyelvfejlődési zavarral küzdő, úgynevezett fejlődési diszfáziás gyermeket, valamint az írott nyelvi zavarral küzdő fejlődési diszlexiás tanulót; de pl. a beszéd folyamatosság zavarával küzdő súlyos dadogó gyermeket is. Utóbbiak esetében a meleg, elfogadó légkör és a szóbeli megnyilvánulások kivárása vagy kiváltása a gyógyír. A fejlődési diszfázia, a beszéd és nyelvi fejlődés zavara, mely a beszéd és a nyelv megértésének és/ vagy kivitelezésének súlyos nehézsége. Az atipikus fejlődés a legkülönbözőbb nyelvi szinteken jelenhet meg a kiejtés hibáitól a beszédhangok hiányos felismerésén, az aktív és passzív szókinccs életkori átlagnál jelentősen alacsonyabb voltán, a nyelvtani szerkezetek képzésének és megértésének nehézségén, a kifejezőkészségen és beszéd megértésén át egészen a teljes nyelvhasználatig. Mivel a Waldorf-iskola jellemzően gazdag szóbeli kommunikációs lehetőségeket biztosít (beszélgetőkör, mesehallgatás, ritmikus

rész, nyelvi játékok, találós kérdések, osztályszíndarabok), fontos, hogy más kifejezőeszközökkel is alátámasszuk a szóbeli közléseket: pl. szemléltetés, élénk nonverbális kommunikáció, dramatizálás, művészeti alkotások. Segítségül olyan tanulmányi módszertani eszközöket adjunk a nyelvfejlődési zavarban szenvedő gyermek kezébe, melyek támogatják őt a tananyagfeldolgozásában. A szociális kapcsolatok kiépítésében is segítő együttműködést igényel a korlátozott nyelvi kód használata miatt. A fejlődési diszfázia együtt járhat fejlődési diszlexiával is, de a diszlexia önállóan, mint írott nyelvi zavar, a beszéd képesség csökkent volta nélkül is előfordulhat. A diszlexiás gyermek írott nyelvi képességei jóval gyengébben és másképpen fejlődnek, mint egykorú társaiké. Nem, vagy csak nehezen képes az írott nyelvi jeleket dekódolni, hangzókra, szavakra váltani. Másik nehézsége, hogy a dekódolás folyamatát nem követi az információ szintetizálása, azaz nem érti meg, vagy csak igen lassan képes feldolgozni az olvasottak tartalmát. Ez főképpen az olvasástanulásban, a szövegértésben és a helyesírásban jelenik meg, azonban érintheti a szövegalkotást és áttételesen mindazokat a közismereti tantárgyakat, melyek döntően olvasásos tanulásra épülnek. Ugyanakkor sok esetben támaszkodhatunk az ilyen tanulók fejlett képi látására, az egészét globálisan átlátó szemléletére és kreativitására egyaránt, mely sajátos tanulási utak kifejlesztését teszi lehetővé, de ezt a folyamatot a terapeutáknak és a tanároknak is hatékonyan támogatniuk kell.

-A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulók szintén igen eltérő kognitív és tanulási képességekkel bírnak. A figyelem-és/vagy aktivitászavart (ADD, ADHAD) mutató tanulók problémái általában szenzomotoros szinten, az észlelés és a feldolgozás területén a legkifejezettebbek. Nem tudják a környezetük ingereit szelektálni, valamint rendezni. Úgy is mondhatnánk, túl sokat észlelnek, nem tudnak választani, ezért esetleges, hogy melyik észlelet kerül a kognitív folyamatok feldolgozásáig és melyik nem. Mivel a kognitív folyamatok feldolgozási kapacitása véges, ez főképpen a figyelmi és az emlékezeti működésekben okoz zavart. A figyelmük könnyen elfárad, főképpen osztálykörnyezetben, ahol nem csak a tanulási folyamat ingereit kell felvenniük, míg kiscsoportos és egyéni helyzetben meglepően jól teljesítenek. A tanórákon tehát végletekig formált, és belátható mennyiségű információt kell kapniuk, ez növeli a feldolgozás valószínűségét. Figyelmük irányítását is időről időre segíteni szükséges, mert, bár gondolkodási folyamataik általában jók, nem ritkán átlag feletti, figyelemtartási és/vagy impulzivitási problémáik miatt nem tudnak végighaladni a kívánt gondolatmeneten. Ez nem csak fáradttá, hanem türelmetlenné, esetleg agresszívvá is teheti őket. Az impulzivitás alacsony monotóniatűréssel is járhat, ezért célszerű a tanórán az egyes feladatok dinamikus váltását, vagy a feladat-megoldási módok sokszínűségét biztosítanunk. Az impulzivitás másik velejárója egy erős teljesítményingadozás, ez az idegrendszer fokozott fáradékonyságával függ össze. A szokatlanul gyenge teljesítményt kiválthatja az időjárás, vagy a hosszú tanulmányi időszak vége felé bármilyen „túlcsorduló inger”, esetleg szociális és/vagy kommunikációs nehézségek. Bár ezek a gyermekek általában teljes nyelvi kódot használnak, mégis gyakran rosszul észlelik társaik nonverbális vagy verbális jeleit, így szokatlanul reagálnak azokra, ezért főleg szociális kapcsolataik fönntartásában igényelnek segítséget.

A tanulási teljesítmények problémájával leggyakrabban a beszéd fogyatékosoknál már részletezett írott nyelvi zavar (diszlexia) és a most tárgyalandó diszkalkulia esetén beszélünk. Ez utóbbi a matematikai gondolkodás zavara. Tiszta formájában a matematikai dekódolás nehézségét és a matematikai gondolkodás gyengeségét jelenti. Nehézséget okoz nem csak a számjegyek felismerése, de a számfogalmak, a helyiérték, a műveletek és a matematikai összefüggések (pl. arányok, törvények) megtanulása, megértése. Súlyossága igen eltérő lehet, de mindenképpen az életkorilag elvártnál jelentősen alacsonyabb számkörben és absztrakciós szinten képesek csak a feladatok megoldására. Ez a nehézség nem csupán a számtan órákon, hanem más szakórákon is megjelenik: pl. évszámokkal, időiséggel, arányokkal, egyéb számossággal kapcsolatos ismeretek elsajátításakor.

A tanterv, ill. egyes közoktatási jogszabályok lehetőséget adnak bizonyos tantárgyak alól való felmentésre, vagy csökkentett óraszámú részvételre. A Waldorf-iskolára hagyományosan jellemző szóbeli értékelés megfelelő lehetőséget ad az integráltan tanuló gyermekek egyéni teljesítményeinek reális értékelésére. A művészeti nevelés személyiségharmonizáló és érlelő hatása minden esetben megmutatkozik a képességek javulásában.

Az integráció iskolai feltételei

Szakmai feltételek:

Az integrációs neveléssel járó szakmai feladatok ellátására intézményünk egy teljes állású gyógypedagógus-Extra Lesson terapeutát alkalmaz.

Az ő kompetenciáján kívül eső feladatokhoz segítségül hív más gyógypedagógusokat: az illetékes szakértői bizottság által kiadott szakvéleményben meghatározott fejlesztést végző szakembert (*pedagógiai szakszolgálatok által alkalmazott szakembert vagy utazó gyógypedagógust*)

Az iskolánkban foglalkoztatott pedagógusok terápiás képesítéssel rendelkeznek a gyógyeuritmia, a craniosacralis terápia, a Térdinamika-Bothmer gimnasztika és a Ligetszépe meseterápia területén.

A gyógypedagógus és a terapeuták „Integrációs szakmai csoportot” hoztak létre, mely a fenti feladatokat közösen koordinálja. A csoport feladata az iskolába felvételt nyert gyermekek körében tapasztalt fejlődési zavarok, elmaradások észlelése; a gyermek segítségének megszervezése (megfelelő szakemberhez irányítás a szülő közreműködésével); az optimális fejlődési feltételek megteremtése (megfelelő környezet és befogadó közösség formálása); a rehabilitációs/rehabilitációs foglalkozások megvalósítása, segítése és nyomon követése fizikai, lelki, szellemi téren; együttműködés az utazó gyógypedagógussal és az iskolaorvossal; együttműködés az illetékes Szakértői Bizottságokkal; az integrációval kapcsolatos szakmai anyagok és jogszabályi anyagok gyűjtése; a szakterületükhöz tartozó továbbképzéseken való részvétel. Mindezeket túl rendszeres „Belső képzés” keretein belül érzékenyíti a pedagógus kollégákat, hogy mind többen rendelkezzenek a különleges bánásmódot igénylő tanulók

integrációjához és hatékony együttneveléséhez szükséges szemléletmóddal és kompetenciákkal.

Az integrált nevelés szinterei: tanterem, foglalkoztató/fejlesztő szoba, euritmia szoba, tornaszoba, orvosi szoba, iskolaudvar, a fejlesztéshez szükséges eszközök, logopédiai játékok.

IV.11. A továbbhaladás, a választható közép- és emelt szintű vizsgatárgyak, és ezek követelményei, témakörei

- A gimnáziumban/felső tagozaton a magasabb évfolyamokba való továbblépés feltétele a helyi tanterv által tartalmazott, adott osztályfokra érvényes tantárgyi követelmények teljesítése.
- Az iskola kötelezően vállalja a középszintű érettségire történő felkészítést a következő vizsgatárgyakból: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, angol nyelv, német nyelv, biológia, kémia, vizuális kultúra, filozófia, informatika, földrajz, fizika.
- Az iskola emelt szintű érettségire való felkészítést vállal a következő vizsgatárgyakból: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, angol nyelv, német nyelv. A felkészítés megszervezésének feltétele, hogy a felkészítésre jelentkező tanulók száma elérje a törvényben szereplő minimális csoportlétszámot.
- A tanuló abban az esetben bocsátható az iskola által vállalt érettségi vizsgatárgyak közül érettségi vizsgára, ha eleget tett az adott tantárgynak a helyi tantervben szabályozott tantárgyi követelményeinek.
- Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témaköreit a mindenkor hatályos törvényi szabályozással összhangban a mindenkor érettségi vizsgára való jelentkezési határidőt megelőzően két hónappal teszi nyilvánossá az iskola.
- Amennyiben egy tanuló emelt szintű érettségit kíván tenni valamely tantárgyból, arról 11. évfolyam elején nyilatkoznia kell. Ebben az esetben az iskola a felsorolt tárgyakból biztosítja, a többi tantárgy esetén biztosíthatja a fakultációs órák keretében az emelt szintű érettségire felkészítő rendszeres konzultációt. A konzultációs órák részletes tematikáját, az egyes témakörökre szánt időkeretet mindenkor az egyes tanulókkal egyeztetve állítja össze a szaktanár, figyelembe véve az illető tanuló erősségeit, gyengékeit, szükségleteit.
- A 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények megfelelnek a mindenkor hatályos törvények által szabályozott tantárgyi vizsgakövetelményeknek.
- A szóbeli érettségi témaköröket az érettségi vizsgaidőszakra való jelentkezés határideje előtt két hónappal teszi nyilvánossá és elérhetővé a tanulók számára.
- A 13. évfolyamra az léphet, aki Waldorf-iskolai tanulmányai sikeres befejezését tanúsítja: ez a 12. évfolyam végén, a választott éves munka bemutatását és sikeres megvédését, valamint a záró bizonyítvány megszerzését jelenti.

- Az érettségire való felkészítést szolgálja a 13. évfolyam. Az érettségire való felkészítés a tantárgyi tételsorok alapján történik. A vizsgázást is gyakorolják a diákok: a tanév során megvalósított beszámolók formájában, melyek szintén részét képezik az érettségire készülésnek.
- A beszámolók együttes eredményének el kell érnie az elégséges osztályzatot ahhoz, hogy diákok az adott vizsgatárgyból állami érettségi vizsgát tehessenek. Ennek hiánya azt jelenti, hogy a jelölt a nem teljesített tárgyból nem tudja lezárni iskolai tanulmányait, így a többi, sikeresen lezárt tárgyakból előrehozott érettségi vizsgákra tud jelentkezni. A nem teljesített tantárgyból megismételheti a 13. évet.
- A 13. évfolyamon annyi tárgyat kell tanulniuk a tanulóknak, amennyiből érettségi vizsgára jelentkeznek. Ebből következően az osztály nem rendelkezik egységes órarenddel, hanem egyénre szabott órakeretek mentén áll össze a tanulók órarendje.
- A választott tantárgyakról minden tanulónak egyénileg kell döntenie, még a 12. évfolyam végén.
- A 13. évfolyam kötelező tantárgyai megegyeznek az érettségi vizsga kötelező tárgyaival: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv.

V. ZÁRADÉK A MÓDOSÍTOTT PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRÓL

A Pedagógiai Kollégium a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 12. § (2) bekezdésének kötelező rendelkezése folytán a Nemzeti alaptanterv módosítása és az oktatásért felelős miniszter által kiadott új kerettantervek alapján felülvizsgálta az intézmény pedagógiai programját.

Megállapította, hogy a pedagógiai program alapját képező, 2013-ban alternatív kerettantervként jóváhagyott Waldorf-kerettanterv a NAT 2020-nak és a miniszteri kerettanterveknek nem felel meg. A Magyar Waldorf Szövetség, mint a Waldorf-kerettanterv jogosultjának tájékoztatása szerint a Szövetség elvégezte a Waldorf-kerettanterv felülvizsgálatát és a Nemzeti alaptantervnek, valamint a miniszteri kerettanterveknek megfelelően átdolgozott „A magyar Waldorf-iskolák kerettanterve 2020” dokumentumot elkészítette, és a Waldorf-névhasználattal rendelkező intézmények rendelkezésére bocsátotta.

A fentiekre tekintettel a Pedagógiai Kollégium a pedagógiai programot módosította. Az iskolai helyi tantervet az átdolgozott Waldorf-kerettanterv 2020 alapján, azzal egyezően készítette el – a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben elvárt, a Waldorf-kerettantervben nem érintett pedagógiai program tartalmak kiegészítő szabályozásával. Az óvodai pedagógiai program tartalmazza a Waldorf

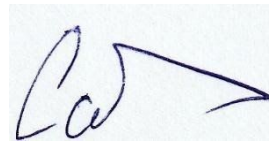
Óvodapedagógiai Programot és azokat a jogszabályban előírt tartalmakat, amelyeket a Waldorf Óvodapedagógiai Program nem szabályoz.

A módosítások átvezetése megtörtént, a Pedagógiai Kollégium 2020. április 28-án megtartott ülésén az intézmény egységes szerkezetbe foglalt pedagógiai programját elfogadta.

A pedagógiai program módosítására jogszabályváltozás, a Nemzeti alaptanterv változása, és erre tekintettel a Waldorf-kerettanterv átdolgozása adott okot. A módosított pedagógiai program nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelyből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, ezért a pedagógiai program módosításához a fenntartó egyetértésének beszerzése az Nkt. 26. § (1) bek. alapján nem volt szükséges.

A módosított pedagógiai program alapján egyedi megoldás engedélyezése iránti kérelem benyújtása szükséges az emberi erőforrások miniszteréhez 2020. április 30-ig, tekintettel arra, hogy a pedagógiai program módosítására jogszabály kötelezése alapján került sor, amely esetben az Nkt. 99. § (1) bek. értelmében kezdeményezni kell az egyedi megoldások engedélyeztetésére irányuló eljárást.

A Tanári Kollégium képviselőjében:

.....
Laki János

intézményvezető

Melléklet:

1. Waldorf Kerettanterv 2020
2. Waldorf Óvodapedagógiai Program